

**UMOWA POMIĘDZY POLSKĄ RZECZĄPOSPOLITĄ LUDOWĄ A NIEMIECKĄ REPUBLIKĄ DEMOKRATYCZNĄ
O OBRODIE PRAWNYM W SPRAWACH CYWILNYCH, RODZINNYCH I KARNYCH**

podpisana w Warszawie dnia 1 lutego 1957 r.

W Imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 1 lutego 1957 roku podpisana została w Warszawie Umowa pomiędzy Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych o następującym brzmieniu dosłownym:

**UMOWA POMIĘDZY POLSKĄ RZECZĄPOSPOLITĄ LUDOWĄ
A NIEMIECKĄ REPUBLIKĄ DEMOKRATYCZNĄ
O OBRODIE PRAWNYM W SPRAWACH CYWILNYCH,
RODZINNYCH I KARNYCH**

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Prezydent Niemieckiej Republiki Demokratycznej pragnąc, aby stosunki przyjaźni i współpracy istniejące pomiędzy obu Państwami i Narodami znalazły wyraz również we wzajemnym obrocie prawnym, postanowili zawrzeć Umowę o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych i w tym celu wyznaczyli swych Pełnomocników:

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej —
Tadeusza Reka, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości,

Prezydent Niemieckiej Republiki Demokratycznej —
Dr Heinricha Toeplitza, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości,

którzy po wymianie pełnomocnictw uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie zgodzili się na następujące postanowienia:

**VERTRAG ZWISCHEN DER VOLKSREPUBLIK POLEN UND
DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK
UBER DEN RECHTSVERKEHR IN ZIVIL-, FAMILIEN- UND
STRAFSACHEN**

Der Staatsrat der Volksrepublik Polen und der Präsident der Deutschen Demokratischen Republik sind in dem aufrichtigen Wunsche, dass die freundschaftlichen Beziehungen und die Zusammenarbeit zwischen den beiden Ländern und ihren Völkern auch in gegenseitigen rechtlichen Verkehr Ausdruck finden,

Übereingekommen, einen Vertrag über den Rechtsverkehr in Zivil-, Familien- und Strafsachen abzuschliessen.

Zu diesem Zwecke haben sie zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

der Staatsrat der Volksrepublik Polen
den Stellvertreter des Ministers der Justiz,
Tadeusz Reka

der Präsident der Deutschen Demokratischen Republik
den Staatssekretär im Ministerium der Justiz,
Dr. Heinrich Toeplitz

die nach Austausch ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten folgende Bestimmungen vereinbart haben:

CZĘŚĆ PIERWSZA

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Ochrona prawna

1. Obywatele jednej z Umawiających się Stron korzystają na obszarze drugiej Umawiającej się Strony z takiej samej ochrony prawnej, osobistej i majątkowej, jaka przysługuje obywatelom własnym. Z ochrony takiej korzystają również osoby prawne, które powstały zgodnie z przepisami drugiej Strony.

2. Osoby te mają swobodny i nieskrępowany dostęp do organów wymiaru sprawiedliwości i innych organów drugiej Umawiającej się Strony, działających w zakresie spraw cywilnych, rodzinnych i karnych; mogą one zwracać się do tych organów i składać wnioski za takich samych warunków, jakie mają zastosowanie do obywateli własnych.

Artykuł 2

Zakres pomocy prawnej

Umawiające się Strony udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej przez podejmowanie poszczególnych czynności procesowych, a w szczególności przez sporządzanie i przysyłanie akt i pism, dokonywanie rewizji i zajęcia, przesyłanie i wydawanie przedmiotów, przeprowadzanie czynności dowodowych w formie przesłuchiwania świadków, biegłych, stron procesowych, podejrzanych i innych uczestników postępowania, dokonywanie oględzin sądowych oraz załatwianie wniosków o doreczenie.

Artykuł 3

Udzielanie pomocy prawnej

1. Sądy, prokuratury i notariaty Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych.

2. Organy wymienione w ust. 1 udzielają pomocy prawnej również innym organom, działającym w zakresie spraw cywilnych i rodzinnych.

Artykuł 4

Zasady obrotu

1. Przy udzielaniu pomocy prawnej organy Umawiających się Stron wymienione w artykule 3 ust. 1 porozumiewają się ze sobą bezpośrednio, jeżeli w poszczególnych przypadkach niniejsza Umowa nie stanowi inaczej.

2. Inne organy działające w sprawach cywilnych i rodzinnych kierują swoje wnioski do organów wymienionych w artykule 3 ust. 1, jeżeli w poszczególnych przypadkach niniejsza Umowa nie stanowi inaczej.

Artykuł 5

Forma wniosku o udzielenie pomocy prawnej

1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien zawierać:

- a) oznaczenie organu wzywającego,
- b) oznaczenie organu wezwanego,

ERSTER TEIL

ALLGEMEINE BESTIMMUNGEN

Artikel 1

Rechtsschutz

(1) Die Angehörigen des einen Vertragspartners genießen für ihre Person und ihr Vermögen auf dem Gebiete des anderen Vertragspartners dergleichen Rechtsschutz wie die eigenen Angehörigen. Das gleiche gilt für juristische Personen, die nach den Rechtsvorschriften des einen Vertragspartners gegründet worden sind.

(2) Sie haben freien und ungehinderten Zutritt zu den Organen des anderen Vertragspartners, die in zivil-, familien- und strafrechtlichen Angelegenheiten tätig werden; sie können dort auftreten und unter den gleichen Bedingungen wie die Angehörigen des anderen Vertragspartners Anträge einbringen.

Artikel 2

Umfang der Rechtshilfe

Die Vertragspartner gewähren einander Rechtshilfe durch Vornahme einzelner Prozesshandlungen, insbesondere durch Beschaffung und Zusendung von Akten und Schriftstücken, durch Durchsuchung und Beschlagnahme, durch Zusendung und Herausgabe von Gegenständen, durch Beweisaufnahme in der Form von Vernehmungen der Zeugen, der Sachverständigen, der Parteien, der Beschuldigten und anderen Beteiligten, durch Einnahme eines gerichtlichen Augenscheins sowie durch die Eriedigung von Zustellungersuchen.

Artikel 3

Gewährung von Rechtshilfe

(1) Die Gerichte, Staatsanwaltschaften und Staatlichen Notariate beider Vertragspartner gewähren einander Rechtshilfe in Zivil-, Familien- und Strafsachen.

(2) Die in Absatz 1 genannten Organe gewähren Rechtshilfe auch anderen Organen, die in zivil- und familienrechtlichen Angelegenheiten tätig sind.

Artikel 4

Art des Verkehrs

(1) Bei der Gewährung von Rechtshilfe verkehren die in Artikel 3 Abs. 1 genannten Organe der Vertragspartner untereinander direkt, soweit nachstehend in einzelnen Fällen nichts anderes bestimmt ist.

(2) Andere Organe, die in zivil- und familienrechtlichen Angelegenheiten tätig sind, richten ihre Ersuchen an die in Artikel 3 Abs. 1 genannten Organe, soweit nachstehend in einzelnen Fällen nichts anderes bestimmt ist.

Artikel 5

Form der Rechtshilfeersuchen

(1) Das Rechtshilfeersuchen muss folgende Angaben enthalten:

- a) die Bezeichnung des ersuchenden Organs;
- b) die Bezeichnung des ersuchten Organs;

- c) określenie sprawy, w której żąda się udzielenia pomocy prawnej;
- d) imiona i nazwiska stron, oskarżonych i skazanych, ich przynależność państwową, zawód i miejsce zamieszkania lub pobytu,
- e) nazwiska i adresy zastępców prawnych,
- f) niezbędne dane dotyczące przedmiotu wniosku, w sprawach karnych — opis czynu przestępnego.

2. Do wszelkich wniosków o udzielenie pomocy prawnej Umawiające się Strony będą używać dwujęzycznych formularzy, których teksty będą sobie wzajemnie przekazywać.

Artykuł 6

Sposób załatwienia

1. Przy udzielaniu pomocy prawnej organ wezwany stosuje swoje przepisy prawne. Organ ten może jednak na żądanie zastosować odmienne przepisy postępowania, o ile nie pozostają one w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa Strony wezwanej.

2. Jeżeli organ wezwany nie jest właściwy do załatwienia wniosku, przekazuje z urzędu wniosek właściwemu organowi i zawiadamia o tym organ wzywający.

3. Organ wezwany zawiadamia na żądanie organ wzywający we właściwym czasie o miejscu i terminie dokonania czynności.

4. Organ wezwany zwraca akta organowi wzywającemu po wykonaniu wniosku o pomoc prawną lub zawiadamia go o przeszkodach w wykonaniu wniosku.

Artykuł 7

Zapewnienie swobodnego powrotu świadkom i biegłym

1. Świadek lub biegły, który bez względu na posiadane obywatelstwo stawił się przed organem Strony wzywającej na skutek wezwania doręczonego mu przez organ Strony wezwanej, nie może być ścigany ani aresztowany, zarówno z powodu czynu będącego przedmiotem postępowania karnego, jak również jakiegokolwiek innego czynu popełnionego przed przekroczeniem granicy państwa wzywającego. Nie może być również w stosunku do niego na terenie Strony wzywającej wykonana żadna kara za taki czyn.

2. Z ochrony tej nie korzysta świadek lub biegły, jeżeli w ciągu tygodnia od dnia, w którym przesłuchujący go organ oznajmił mu, że jego obecność nie jest już potrzebna, nie opuści obszaru Strony wzywającej, chociaż mógł to uczynić.

Artykuł 8

Forma pisma

Na pismach przesyłanych na podstawie niniejszej Umowy konieczne jest umieszczenie odcisku pieczęci.

Artykuł 9

Wniosek o doręczenie

1. Organ wezwany stosuje przy doręczaniu przepisy przewidziane przez jego prawo wewnętrzne, jeżeli pismo, które należy doręczyć, jest sporządzone w języku Strony

- c) die Bezeichnung der Sache, in der die Rechtshilfe begehrt wird;
- d) Vor- und Familiennamen der Parteien, Beschuldigten oder Verurteilten, ihre Staatsangehörigkeit, ihren Beruf und ihren Wohnsitz, gegebenenfalls ihren Aufenthaltsort;
- e) die Namen und Anschriften der Rechtsvertreter;
- f) die erforderlichen Angaben über den Gegenstand des Ersuchens, in Strafsachen die Beschreibung der strafbaren Handlung.

(2) Die Vertragspartner werden für alle Rechtshilfeersuchen zweisprachige Formulare benutzen, deren Text sie einander mitteilen werden.

Artikel 6

Art der Erledigung

(1) Bei der Durchführung der Rechtshilfe wendet das ersuchte Organ die innerstaatlichen Vorschriften an. Es kann jedoch auf Verlangen abweichende Verfahrensvorschriften anwenden, soweit sie nicht im Widerspruch zu zwingenden Vorschriften des inländischen Rechts stehen.

(2) Ist das ersuchte Organ für die Erledigung nicht zuständig, so gibt es das Ersuchen von Amts wegen an das zuständige Organ weiter und benachrichtigt das ersuchende Organ davon.

(3) Das ersuchte Organ teilt auf Verlangen dem ersuchenden Organ rechtzeitig mit, wann und wo die geforderte Rechtshilfeleistung durchgeführt wird.

(4) Nach Erledigung des Rechtshilfeersuchens gibt das ersuchte Organ die Akten dem ersuchenden Organ zurück oder teilt ihm mit, welche Hindernisse der Erledigung entgegenstehen.

Artikel 7

Freies Geleit für Zeugen und Sachverständige

(1) Ein Zeuge oder Sachverständiger, welche Staatsangehörigkeit er auch besitzt, der auf eine ihm durch das Organ des ersuchten Vertragspartners zugestellte Ladung vor den Organen des ersuchenden Vertragspartners erscheint, darf weder wegen der den Gegenstand des Verfahrens bildenden noch wegen einer anderen, vor dem Grenzübertritt in das Gebiet des ersuchenden Staates begangenen strafbaren Handlung verfolgt oder in Haft genommen werden. Auch darf wegen einer solchen Handlung auf dem Gebiet des ersuchenden Vertragspartners keine Strafe gegen ihn vollstreckt werden.

(2) Diesen Schutz genießt der Zeuge oder Sachverständige nicht mehr, wenn er eine Woche nach dem Tage, an dem ihm von dem vernehmenden Organ bekanntgegeben worden ist, dass seine Anwesenheit nicht mehr erforderlich ist, das Gebiet des ersuchenden Vertragspartners nicht verlassen hat, obwohl ihm das möglich war.

Artikel 8

Form der Schriftstücke

Schriftstücke, die auf Grund dieses Vertrages übersandt werden, müssen mit einem Siegel versehen sein.

Artikel 9

Zustellungsersuchen

(1) Das ersuchte Organ veranlaßt die Zustellung nach den für die Zustellung inländischer Schriftstücke geltenden Vorschriften, sofern das zuzustellende Schriftstück in der

wezwanej albo jeżeli dołączony został uwierzytelniony prze-
kład na ten język. W przeciwnym razie organ wezwany tyl-
ko wówczas wręcza pismo adresatowi, jeżeli wyrazi on go-
łowość przyjęcia.

2. Wniosek o doręczenie powinien zawierać dokładny
adres odbiorcy i oznaczenie pisma, które ma być doręczone.

3. Jeżeli doręczenie pisma nie może nastąpić pod adre-
sem wskazanym we wniosku, wówczas organ wezwany po-
winien przedsięwziąć stosowne kroki celem ustalenia adre-
su. W przypadku gdy ustalenie adresu przez organ wezwa-
ny okaże się niemożliwe, organ ten zawiadamia o tym organ
wzywający, zwracając jednocześnie pismo, które miał do-
ręczyć.

Artykuł 10

Zawiadomienie o dokonaniu doręczenia

Doręczenie następuje według przepisów o doręczeniach
Strony wezwanej. Organ wezwany zawiadamia organ wzy-
wający o czasie i miejscu doręczenia.

Artykuł 11

Doręczanie własnym obywatelom

1. Umawiające się Strony są uprawnione do dokonywa-
nia doręczeń własnym obywatelom za pośrednictwem swych
przedstawicielstw dyplomatycznych lub konsularnych.

2. Przy doręczaniu w tym trybie nie można stosować
żadnych środków przymusu.

Artykuł 12

Uznawanie dokumentów

1. Dokumenty, które na obszarze jednej z Umawiają-
cych się Stron zostały w przepisanej formie wydane lub
uwierzytelnione przez organ państwowy albo przez osobę
zaufania publicznego w zakresie ich właściwości i które opa-
trzone pieczęcią urzędową, nie wymagają legalizacji na ob-
szarze drugiej Strony. To samo dotyczy podpisów uwierzy-
telnionych zgodnie z przepisami obowiązującymi na obszarze
jednej z Umawiających się Stron.

2. Dokumenty mające na obszarze jednej z Umawia-
jących się Stron charakter dokumentów urzędowych posia-
dają również na obszarze drugiej Strony moc dowodową do-
kumentów urzędowych.

Artykuł 13

Koszty pomocy prawnej

1. Strona wezwana nie będzie żądać zwrotu kosztów
powstałych w związku z udzieleniem pomocy prawnej. Uma-
wiającej się Strony ponoszą wszystkie koszty powstałe na
ich obszarze z tego tytułu, w szczególności także wydatki
związane z przeprowadzeniem dowodu.

2. Organ wezwany zawiadamia organ wzywający o wy-
sokości powstałych kosztów. Jeżeli organ wzywający koszty
te od zobowiązanego pobierze, przypadną one Stronie, która
je pobrała.

Sprache des ersuchten Organs verfasst oder eine beglaubigte
Übersetzung in dieser Sprache beigefügt ist. Anderenfalls
übergibt das ersuchte Organ das Schriftstück dem Empfänger,
soweit dieser bereit ist, es freiwillig anzunehmen.

(2) Zustellungsersuchen sollen die genaue Anschrift des
Empfängers und die Kennzeichen des zuzustellenden Schrift-
stückes enthalten.

(3) Kann die Zustellung unter der Anschrift, die im
Ersuchen angegeben ist, nicht bewirkt werden, so hat das
ersuchte Organ vom Amts wegen die notwendigen Massnah-
men zur Feststellung der Anschrift zu treffen. Ist die Fest-
stellung der Anschrift durch das ersuchte Organ nicht mög-
lich, so ist das ersuchende Organ durch Rückgabe des zu-
zustellenden Schriftstückes hiervon zu benachrichtigen.

Artikel 10

Zustellungsnachweis

Der Nachweis der Zustellung erfolgt jeweils nach den
Vorschriften des ersuchten Vertragspartners über die Zustel-
lung. Zeit und Ort der Zustellung gibt das ersuchte Organ
dem ersuchenden Organ bekannt.

Artikel 11

Zustellung an eigene Staatsangehörige

(1) Die Vertragspartner sind berechtigt, Zustellungen
an ihre eigenen Staatsangehörigen durch ihre diplomatischen
oder konsularischen Vertretungen zu bewirken.

(2) Bei Zustellungen dieser Art können keine Zwangs-
mittel Anwendung finden.

Artikel 12

Anerkennung von Urkunden

(1) Urkunden, die auf dem Gebiete des einen Vertrags-
partners von einem Staatsorgan oder von einer Person, die
mit öffentlichen Glauben ausgestattet ist, im Rahmen ihrer
Zuständigkeit in der vorgeschriebenen Form aufgenommen
oder beglaubigt und mit einem amtlichen Siegel versehen
worden sind, bedürfen im Gebiete des anderen Vertrags-
partners keiner Legalisation.

Das gleiche gilt für Unterschriften, die nach den Vor-
schriften des einen Vertragspartners beglaubigt sind.

(2) Urkunden, die auf dem Gebiete des einen Vertrags-
partners, als öffentliche Urkunden gelten, geniessen auch auf
dem Gebiete des anderen Vertragspartners die Beweiskraft
von öffentlichen Urkunden.

Artikel 13

Kosten der Rechtshilfe

(1) Für die Gewährung der Rechtshilfe verlangt der
ersuchte Vertragspartner keine Kosten. Die Vertragspartner
tragen alle durch den Rechtshilfeverkehr auf ihrem Gebiet
entstandenen Kosten, insbesondere auch die bei der Durch-
führung von Beweisaufnahmen entstehenden Auslagen selbst.

(2) Das ersuchte Organ gibt dem ersuchenden Organ
die Höhe der entstandenen Kosten bekannt. Soweit das er-
suchende Organ diese Kosten von dem Kostenpflichtigen
einzieht, verbleiben sie dem einziehenden Vertragspartner.

Artykuł 14

Odmowa udzielenia pomocy prawnej

Pomocy prawnej można odmówić, jeżeli jej udzielenie mogłoby zagrozić suwerenności lub bezpieczeństwu Strony wezwanej. O zasadności odmowy decyduje Minister Sprawiedliwości lub Generalny Prokurator Strony wezwanej.

Artykuł 15

Udzielanie informacji

Ministrowie Sprawiedliwości i Generalni Prokuratorzy umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie w drodze bezpośredniej korespondencji wyjaśnień co do prawa, które w ich państwie obowiązuje lub obowiązywało.

Artykuł 16

Język używany w obrocie prawnym

1. Organy Umawiających się Stron posługują się we wzajemnym obrocie prawnym własnym językiem lub językiem rosyjskim.

2. Celem ułatwienia obrotu prawnego należy w miarę możliwości dołączać do wniosków odpisy w języku Strony wezwanej nawet w tych przypadkach, w których Umowa niniejsza takiego obowiązku nie przewiduje.

C Z Ę Ś Ć D R U G A

PRZEPISY SZCZEGÓLNE

ROZDZIAŁ 1

POMOC PRAWNA W SPRAWACH CYWILNYCH I RODZINNYCH

a) Postanowienia o kosztach

Artykuł 17

Na obywateli jednej z Umawiających się Stron występujących przed sądami drugiej Strony nie można nakładać obowiązku zabezpieczenia kosztów lub złożenia do depozytu tylko z tego powodu, że są cudzoziemcami lub że nie mają miejsca zamieszkania albo pobytu na obszarze drugiej Strony.

Artykuł 18

Obywatelom jednej z Umawiających się Stron zapewnia się na obszarze drugiej Strony tymczasowe zwolnienie od kosztów sądowych na tych samych zasadach i w tym samym zakresie jak obywatelom własnym.

Artykuł 19

1. Zaświadczenie o stosunkach osobistych, rodzinnych, dochodach i majątku wymagane do uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych wydaje właściwy organ tej z Umawiających się Stron, na której obszarze wnioskodawca ma miejsce swego zamieszkania albo pobytu.

Artikel 14

Ablehnung der Rechtshilfe

Die Rechtshilfe kann abgelehnt werden, wenn ihre Gewährung die Hoheitsrechte oder die Sicherheit des ersuchten Vertragspartners gefährden könnte. Über die Voraussetzungen der Ablehnung entscheidet der Minister der Justiz oder der Generalstaatsanwalt des ersuchten Vertragspartners.

Artikel 15

Ertellung von Informationen

Die Minister der Justiz und Generalstaatsanwälte der Vertragspartner erteilen einander auf unmittelbares Ersuchen Auskunft über das Recht, das in ihrem Staat gilt oder gegolten hat.

Artikel 16

Sprache im Rechtshilfeverkehr

(1) Die Organe der Vertragspartner bedienen sich im gegenseitigen Rechtshilfeverkehr ihrer eigenen Sprache oder der russischen Sprache.

(2) Übersetzungen in die Sprache des ersuchten Vertragspartners sind zur Erleichterung des Rechtshilfeverkehrs nach Möglichkeit auch in den Fällen beizufügen, in denen es in diesem Verträge nicht zwingend vorgeschrieben ist.

Z W E I T E R T E I L

BESONDERE BESTIMMUNGEN

I. ABSCHNITT

RECHTSHILFE IN ZIVIL- UND FAMILIENSACHEN

a) Kostenbestimmungen

Artikel 17

Angehörigen eines Vertragspartners, die vor den Gerichten des anderen Vertragspartners auftreten, darf keine Sicherheitsleistung oder Hinterlegung allein aus dem Grunde auferlegt werden, dass sie Ausländer sind oder dass sie im Inland weder Wohnsitz noch Aufenthalt haben.

Artikel 18

Den Angehörigen des einen Vertragspartners wird im Gebiet des anderen Vertragspartners einstweilige Kostenbefreiung unter denselben Voraussetzungen und in demselben Umfang wie Inländern gewährt.

Artikel 19

(1) Die Bescheinigung über die persönlichen Verhältnisse sowie über die Familien-, Einkommens- und Vermögensverhältnisse, die für die Bewilligung der Befreiung von den Gerichtskosten erforderlich ist, erteilt das zuständige Organ des Vertragspartners, in dessen Gebiet der Antragsteller seinen Wohnsitz oder seinen Aufenthalt hat.

2. Jeżeli wnioskodawca nie ma na obszarze żadnej z Umawiających się Stron miejsca zamieszkania ani pobytu, wystarcza zaświadczenie wydane lub uwierzytelnione przez przedstawicielstwo dyplomatyczne lub konsularne jego państwa.

3. Sąd, który ma rozstrzygnąć wniosek o tymczasowe zwolnienie od kosztów, może zwrócić się o dodatkowe wyjaśnienia do organu, który zaświadczenie wystawił.

Artykuł 20

1. Obywatel jednej z Umawiających się Stron może wniosek o tymczasowe zwolnienie od kosztów, jak również wniosek o wyznaczenie obrońcy do prowadzenia sprawy skierowany do sądu drugiej Umawiającej się Strony zgłosić do protokołu w sądzie właściwym dla miejsca jego zamieszkania lub pobytu. Sąd ten przesyła właściwemu sądowi drugiej Strony protokół oraz zaświadczenie przewidziane w artykule 19 ust. 1 i inne złożone przez wnioskodawcę załączniki.

2. Jednocześnie z wnioskiem o tymczasowe zwolnienie od kosztów może być przyjęty do protokołu pozew lub inny wniosek.

b) Przepisy szczególne dla spraw rodzinnych

Artykuł 21

Forma zawarcia małżeństwa

1. Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu tej z Umawiających się Stron, na której obszarze małżeństwo zostało zawarte.

2. Forma małżeństwa zawartego przed uprawnionym przedstawicielem dyplomatycznym lub konsularnym podlega prawu państwa wysyłającego przedstawiciela.

Artykuł 22

Stosunki osobiste i majątkowe małżonków

1. Stosunki osobiste i majątkowe małżonków podlegają prawu tej z Umawiających się Stron, której są obywatelami.

2. Jeżeli jeden z małżonków jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, drugi zaś obywatelem drugiej Strony, wówczas ich stosunki osobiste i majątkowe podlegają prawu tej Strony, na której obszarze mają oni miejsce zamieszkania.

3. Jeżeli w wypadku przewidzianym w ust. 2 jeden z małżonków zamieszkuje na obszarze jednej z Umawiających się Stron, drugi zaś na obszarze drugiej Strony, wówczas ich stosunki osobiste i majątkowe podlegają prawu tej Strony, na której obszarze mieli oni ostatnie wspólne miejsce zamieszkania.

4. Postanowienia ust. 2 i 3 nie dotyczą umów majątkowych małżeńskich. Dla umów tych właściwe jest prawo tej Umawiającej się Strony, na której obszarze zostały one zawarte.

Artykuł 23

Rozwód

1. Dla rozvodu właściwe są prawo i sądy tej z Umawiających się Stron, której obywatelami są małżonkowie w chwili wniesienia pozwu. Jeżeli małżonkowie będący oby-

(2) Hat der Antragsteller weder im Gebiet des einen noch im Gebiet des anderen Vertragspartners Wohnsitz oder Aufenthalt, so genügt eine von der zuständigen diplomatischen oder konsularischen Vertretung seines Staates ausgestellte oder beglaubigte Bescheinigung.

(3) Das Gericht, das über den Antrag auf einstweilige Kostenbefreiung entscheidet, kann das Organ, das die Bescheinigung ausgestellt hat, um weitere Aufklärung ersuchen,

Artikel 20

(1) Ein Angehöriger des einen Vertragspartners, der bei einem Gericht des anderen Vertragspartners einstweilige Kostenbefreiung sowie die Beordnung eines Anwalts für die Prozessführung beantragen will, kann diesen Antrag bei dem für seinen Wohnsitz oder Aufenthalt zuständigen Gericht zu Protokoll erklären. Das Gericht sendet das Protokoll mit der Bescheinigung gemäss Artikel 19 Abs. 1 und den übrigen vom Antragsteller vorgelegten Unterlagen an das zuständige Gericht des anderen Vertragspartners.

(2) Gleichzeitig mit dem Antrag auf einstweilige Kostenbefreiung kann die Klage oder der sonst in Frage kommende Antrag zu Protokoll erklärt werden.

b) Besonderheiten in Familiensachen

Artikel 21

Form der Eheschliessung

(1) Die Form der Eheschliessung bestimmt sich nach dem Recht des Vertragspartners, auf dessen Gebiet die Ehe geschlossen wird.

(2) Die Form der Eheschliessung, die vor einem dazu ermächtigten diplomatischen oder konsularischen Vertreter vorgenommen wird, bestimmt sich nach dem Recht des Entsendestaates des diplomatischen oder konsularischen Vertreters.

Artikel 22

Persönliche und vermögensrechtliche Beziehungen der Ehegatten

(1) Die persönlichen und vermögensrechtlichen Beziehungen der Ehegatten bestimmen sich nach dem Recht des Staates, dem sie angehören.

(2) Gehört ein Ehegatte dem einen, der andere dem anderen Vertragspartner an, so bestimmen sich ihre persönlichen und vermögensrechtlichen Beziehungen nach dem Recht desjenigen Vertragspartners, auf dessen Gebiet sie ihren Wohnsitz haben.

(3) Wohnt im Falle des Abs. 2 einer der Ehegatten auf dem Gebiet des einen Vertragspartners und der andere auf dem Gebiet des anderen Vertragspartners, so bestimmen sich ihre persönlichen und vermögensrechtlichen Beziehungen nach dem Recht desjenigen Vertragspartners, auf dessen Gebiet sie ihren letzten gemeinschaftlichen Wohnsitz hatten.

(4) Die Bestimmungen der Abs. 2 und 3 finden keine Anwendung auf Eheverträge. Für diese ist das Recht des Staates massgebend, auf dessen Gebiet sie geschlossen worden sind.

Artikel 23

Ehescheidung

(1) Für die Ehescheidung gilt das Recht und sind grundsätzlich die Gerichte desjenigen Vertragspartners zuständig, dessen Angehörige die Ehegatten zur Zeit der Erhe-

watelami jednej z Umawiających się Stron zamieszkują na obszarze drugiej Strony, wówczas właściwe są również sądy drugiej Strony.

2. Jeżeli w chwili wniesienia pozwu jeden z małżonków jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, drugi zaś obywatelem drugiej Strony i zamieszkują jeden na obszarze jednej, drugi zaś na obszarze drugiej Strony, wówczas do orzeczenia rozwodu właściwe są sądy obu Umawiających się Stron. Sądy te stosują przy orzekaniu prawo swego państwa.

Artykuł 24

Nieważność małżeństwa

1. Orzeczenie o nieważności lub o nieistnieniu małżeństwa dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy przesłanki nieważności albo nieistnienia przewidziane są zarówno według prawa miejsca zawarcia małżeństwa, jak i według prawa tej z Umawiających się Stron, której obywatelami są małżonkowie.

2. Do określenia właściwości sądu stosuje się odpowiednio postanowienia artykułu 23.

Artykuł 25

Uznanie za zmarłego

1. Dla uznania osoby zaginionej za zmarłą oraz stwierdzenia chwili zgonu właściwe są prawo i organy tej Umawiającej się Strony, której obywatelem ta osoba była w czasie zaginięcia.

2. Organy jednej z Umawiających się Stron mogą uznać za zmarłego obywatela drugiej Strony:

- a) jeżeli wniosek zgłasza osoba, która zamierza wystąpić z opartym na przepisach prawa spadkowego roszczeniem do majątku ruchomego lub nieruchomego osoby zaginionej znajdującego się na obszarze tej Strony,
- b) na wniosek małżonka osoby zaginionej, jeżeli małżonek ten przebywa w czasie zgłoszenia wniosku na obszarze tej Strony.

Stosunki między rodzicami i dziećmi

Artykuł 26

1. Jeżeli rodzice i dzieci mają wspólne obywatelstwo, dla stosunków między nimi właściwe jest prawo państwa, którego są obywatelami.

2. Jeżeli dziecko ma inne obywatelstwo niż rodzice, wówczas dla stosunków między dzieckiem a jego rodzicami, w tym również dla ustalenia pochodzenia dziecka z małżeństwa, właściwe jest prawo państwa, którego obywatelem jest dziecko.

Artykuł 27

Dla stosunków prawnych pomiędzy dzieckiem pozamałżeńskim a matką i ojcem właściwe jest prawo państwa, którego obywatelem jest dziecko.

Artykuł 28

Do zaprzeczenia oraz ustalenia ojcostwa właściwy jest sąd tej z Umawiających się Stron, którego prawo jest właściwe zgodnie z artykułami 26 i 27. Jeżeli obie strony pro-

bung der Scheidungsklage waren. Wohnen die Ehegatten auf dem Gebiet des anderen Vertragspartners, so sind auch dessen Gerichte zuständig.

(2) Gehört zur Zeit der Erhebung der Scheidungsklage ein Ehegatte dem einen, der andere dem anderen Vertragspartner an und wohnt einer von ihnen auf dem Gebiet des einen und der andere auf dem Gebiet des anderen Vertragspartners, so sind für die Ehescheidung die Gerichte beider Vertragspartner zuständig. Die Gerichte wenden bei der Entscheidung das Recht ihres Staates an.

Artikel 24

Nichtigkeit der Ehe

(1) Die Nichtigkeit oder das Nichtbestehen einer Ehe kann nur dann ausgesprochen oder festgestellt werden, wenn die Voraussetzungen hierfür sowohl nach dem Recht des Ortes der Eheschliessung wie auch nach dem Recht des Vertragspartners vorliegen, dem die Ehegatten angehören.

(2) Für die Zuständigkeit gelten die Vorschriften des Artikels 23 entsprechend.

Artikel 25

Todeserklärungen

(1) Für die Todeserklärung oder die Feststellung der Todeszeit gilt das Recht und sind die Organe des Vertragspartners zuständig, dem der Verschollene zur Zeit der Verschollenheit angehört hat.

(2) Die Organe eines Vertragspartners können Angehörige des anderen Vertragspartners für tot erklären:

- a) wenn der Antrag von einer Person gestellt wird, die einen auf den Vorschriften des Erbrechts beruhenden Anspruch hinsichtlich beweglichen oder unbeweglichen Vermögens des Verschollenen geltend zu machen beabsichtigt, das im Gebiet des Staates des angerufenen Organs belegen ist;
- b) auf Antrag des Ehegatten des Verschollenen, sofern der Ehegatte sich zur Zeit der Antragstellung in dem Staat des angerufenen Organs aufhält.

Rechtsverhältnisse zwischen Eltern und Kindern

Artikel 26

(1) Besitzen Eltern und Kinder eine gemeinschaftliche Staatsangehörigkeit, so bestimmen sich die Rechtsverhältnisse zwischen ihnen nach dem Recht des Staates, dem sie angehören.

(2) Besitzt ein Kind eine andere Staatsangehörigkeit als die Eltern, so bestimmen sich die Rechtsverhältnisse zwischen ihnen — auch was die Feststellung der ehelichen Abstammung des Kindes anbetrifft — nach dem Recht des Staates, dem das Kind angehört.

Artikel 27

Das Rechtsverhältnis zwischen einem nichtehelichen Kinde und dessen Mutter und Vater wird nach den Gesetzen des Staates beurteilt, dem das Kind angehört.

Artikel 28

Für die Anfechtung und Feststellung der Vaterschaft ist das Gericht des Vertragspartners zuständig, dessen Gesetze gemäss Artikel 26 und 27 massgebend sind. **Haben**

cesowe mają miejsce zamieszkania na obszarze jednej z Umawiających się Stron, wówczas właściwy jest również sąd tej Strony.

Artykuł 29

Roszczenia alimentacyjne

Dla roszczeń alimentacyjnych dochodzonych poza procesem o rozwód lub o ustalenie nieważności małżeństwa właściwy wyłącznie jest sąd miejsca zamieszkania osoby zobowiązanej do dostarczania utrzymania.

Opieka i kuratela

Artykuł 30

1. Do ustanowienia i sprawowania opieki i kurateli nad obywatelami Umawiających się Stron, jeżeli niniejsza Umowa nie zawiera innych postanowień, właściwy jest organ opiekuńczy tej Strony, której obywatelem jest osoba podlegająca opiece lub kurateli.

2. Dla stosunku prawnego pomiędzy opiekunem lub kuratorem a osobą będącą pod opieką albo kuratelą właściwe jest prawo tej z Umawiających się Stron, której organ opiekuńczy ustanowił opiekuna lub kuratora.

Artykuł 31

1. W przypadku konieczności wydania zarządzeń z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do osoby potrzebującej opieki albo kurateli, której miejsce zamieszkania, pobytu lub majątek znajdują się na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, organ opiekuńczy tej Strony ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o tej konieczności organu opiekuńczego Strony, która jest właściwa zgodnie z artykułem 30 ust. 1.

2. W przypadkach nie cierpiących zwłoki organ opiekuńczy drugiej Umawiającej się Strony może wydać konieczne zarządzenia, obowiązany jest jednak niezwłocznie zawiadomić o tymczasowo wydanych zarządzeniach organ opiekuńczy właściwy w myśl artykułu 30 ust. 1. Do czasu wydania przez ten organ opiekuńczy odmiennych postanowień pozostają w mocy zarządzenia wydane.

Artykuł 32

1. Organ opiekuńczy właściwy zgodnie z artykułem 30 ust. 1 może przekazać opiekę lub kuratelę organom opiekuńczym drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli na Jej obszarze znajduje się miejsce zamieszkania, pobytu lub majątek osoby będącej pod opieką lub kuratelą. Przekazanie to staje się skuteczne dopiero wówczas, gdy wezwany organ opiekuńczy opiekę lub kuratelę bez zastrzeżeń przyjmuje i zawiadomi o tym wzywający organ opiekuńczy.

2. Organ opiekuńczy, który stał się właściwy w myśl ust. 1 niniejszego artykułu, sprawuje opiekę lub kuratelę, stosując prawo swego państwa, jest jednak obowiązany w zakresie oceny zdolności do czynności prawnych lub zdolności do działania stosować prawo tej z Umawiających się Stron, której obywatelem jest osoba pozostająca pod opieką lub kuratelą. Organ ten nie jest uprawniony do wydawania orzeczeń dotyczących stanu cywilnego, może jednak udzielić osobie pozostającej pod opieką zezwolenia na zawarcie małżeństwa, jeżeli takiego zezwolenia wymaga prawo państwa, którego osoba ta jest obywatelem.

beide Prozessparteien ihren Wohnsitz im Gebiet desselben Vertragspartners, so ist auch das Gericht dieses Vertragspartners zuständig.

Artikel 29

Unterhaltsansprüche

Für Unterhaltsansprüche, die ausserhalb eines Rechtsstreits wegen Scheidung oder wegen Feststellung der Nichtigkeit einer Ehe geltend gemacht werden, ist das Gericht am Wohnsitz des Unterhaltsverpflichteten ausschliesslich zuständig.

Vormundschaft und Pflegschaft

Artikel 30

(1) Für die Vormundschaft und Pflegschaft über die Angehörigen der Vertragspartner ist, soweit dieser Vertrag nichts anderes bestimmt, das Vormundschaftsorgan des Vertragspartners zuständig, dem der Mündel oder Pflegebefohlene angehört.

(2) Das Rechtsverhältnis zwischen dem Vormund oder Pfleger einerseits und dem Mündel oder Pflegebefohlenen andererseits bestimmt sich nach dem Recht des Vertragspartners, dessen Vormundschaftsorgan den Vormund oder Pfleger bestellt hat.

Artikel 31

(1) Werden Massnahmen der Vormundschaft oder Pflegschaft für einen Mündel oder einen Pflegebefohlenen erforderlich, dessen Wohnsitz, Aufenthalt oder Vermögen im Gebiet des anderen Vertragspartners liegen, so hat das Vormundschaftsorgan dieses Vertragspartners unverzüglich das Vormundschaftsorgan des nach Artikel 30 Abs. 1 zuständigen Vertragspartners zu benachrichtigen.

(2) In dringenden Fällen kann das Vormundschaftsorgan des anderen Vertragspartners selbst die erforderlichen Massnahmen treffen, muss aber das nach Artikel 30 Abs. 1 zuständige Vormundschaftsorgan über die vorläufig getroffenen Massnahmen unverzüglich benachrichtigen. Die Massnahmen bleiben bis zu einer anderweitigen Entscheidung dieses Vormundschaftsorgans in Kraft.

Artikel 32

(1) Das nach Artikel 30 Abs. 1 zuständige Vormundschaftsorgan kann die Vormundschaft oder Pflegschaft an die Vormundschaftsorgane des anderen Vertragspartners abgeben, wenn der Mündel oder Pflegebefohlene Wohnsitz, Aufenthalt oder Vermögen in diesem Staate hat. Die Abgabe wird erst dann wirksam, wenn das ersuchte Vormundschaftsorgan die Vormundschaft oder Pflegschaft ausdrücklich übernimmt und hiervon das ersuchende Vormundschaftsorgan verständigt.

(2) Das nach Abs. 1 zuständig gewordene Vormundschaftsorgan führt die Vormundschaft oder Pflegschaft nach den Gesetzen seines Staates; es hat jedoch das Recht des Vertragspartners, dem der Mündel oder Pflegebefohlene angehört, anzuwenden, soweit es sich um die Geschäfts- oder Handlungsfähigkeit des Mündels oder Pflegebefohlenen handelt. Es ist nicht befugt, Entscheidungen über den Personenstand zu treffen; es kann jedoch eine nach dem Heimatrecht des Mündels zur Eheschliessung erforderliche Genehmigung erteilen.

Artykuł 33

Przysposobienie

1. Dla przysposobienia dziecka oraz uchylenia przysposobienia właściwe jest prawo tej z Umawiających się Stron, której obywatelem jest przysposabiający w chwili przysposobienia lub uchylenia przysposobienia.

2. Jeżeli dziecko jest obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, należy przedstawić, o ile prawo tej Strony tego wymaga, zgodę dziecka, jego ustawowego przedstawiciela oraz właściwego organu opiekuńczego tej Strony.

3. Jeżeli dziecko przysposabiają małżonkowie, z których jeden jest obywatelem jednej, a drugi obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, wówczas przysposobienie lub uchYLENIE przysposobienia musi być zgodne z prawem obowiązującym na obszarach obu Umawiających się Stron.

4. Dla postępowania o przysposobienie oraz o uchYLENIE przysposobienia właściwe są organy tej z Umawiających się Stron, której obywatelem jest przysposabiający w czasie przysposobienia lub uchylenia przysposobienia. W przypadku określonym w ust. 3 niniejszego artykułu właściwy jest organ, w którego okręgu małżonkowie mają lub ostatnio mieli wspólne miejsce zamieszkania lub pobytu.

Ubezważnowolnienie

Artykuł 34

Dla ubezważnowolnienia właściwe są prawo i sądy tej z Umawiających się Stron, której obywatelem jest osoba mająca być ubezważnowolniona.

Artykuł 35

Jeżeli sąd jednej z Umawiających się Stron stwierdzi, że zachodzą przesłanki do ubezważnowolnienia obywatela drugiej Strony, który ma miejsce zamieszkania lub pobytu w okręgu tego sądu, wówczas zawiadomi o tym właściwy sąd drugiej Strony. Jeżeli sąd w ten sposób zawiadomiony oznajmi, że pozostawia dalsze czynności sądowi miejsca zamieszkania lub pobytu tej osoby, albo nie wypowie się w terminie trzech miesięcy, wówczas sąd miejsca zamieszkania lub pobytu może przeprowadzić postępowanie o ubezważnowolnienie według prawa swego państwa, o ile przyczynę ubezważnowolnienia przewiduje również prawo tej Umawiającej się Strony, której dana osoba jest obywatelem. Orzeczenie o ubezważnowolnieniu należy przesłać właściwemu sądowi drugiej Strony.

Artykuł 36

W przypadkach nie cierpiących zwłoki sąd miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, która powinna być ubezważnowolniona, a jest obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, może wydać lub spowodować wydanie tymczasowych zarządzeń potrzebnych dla ochrony tej osoby lub jej majątku. Zarządzenia te należy przesłać sądowi Umawiającej się Strony, której obywatelem jest ta osoba; podlegają one uchYLENIU, jeżeli sąd tej Strony inaczej orzeknie.

Artykuł 37

Postanowienia artykułów 34 i 35 stosuje się odpowiednio do uchYLENIA ubezważnowolnienia.

Artikel 33

Annahme an Kindes Statt

(1) Die Annahme an Kindes Statt oder ihre Aufhebung bestimmt sich nach den Gesetzen des Vertragspartners, dem der Annehmende zur Zeit der Annahme oder Aufhebung angehört.

(2) Gehört das Kind dem anderen Vertragspartner an, so sind auch die nach dem Recht dieses Staates erforderliche Zustimmung des Kindes, seines gesetzlichen Vertreters und des zuständigen staatlichen Organs beizubringen.

(3) Wird das Kind durch Ehegatten angenommen, von denen einer dem einen Vertragspartner, der andere dem anderen Vertragspartner angehört, so muss die Annahme oder ihre Aufhebung den in den Gebieten beider Vertragspartner geltenden Bestimmungen entsprechen.

(4) Zuständig für das Verfahren betreffend Annahme an Kindes Statt oder ihre Aufhebung sind die Organe des Vertragspartners, dem der Annehmende zur Zeit der Annahme oder der Aufhebung angehört. Im Falle des Abs. 3 ist das Organ zuständig, in dessen Bezirk die Ehegatten ihren gemeinsamen Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt haben oder zuletzt gehabt haben.

Entmündigung

Artikel 34

Für die Entmündigung gilt das Recht und ist das Gericht desjenigen Vertragspartners zuständig, dem die Person angehört, die entmündigt werden soll.

Artikel 35

Stellt das Gericht des einen Vertragspartners fest, dass die Voraussetzungen für die Entmündigung eines Angehörigen des anderen Vertragspartners, der im Bezirk dieses Gerichtes seinen Wohnsitz oder Aufenthalt hat, vorhanden sind, so setzt es davon das zuständige Gericht des anderen Vertragspartners in Kenntnis. Teilt das benachrichtigte Gericht mit, dass es weitere Handlungen dem Gerichte des Wohnsitzes oder des Aufenthaltsortes dieser Person überlässt oder gibt es binnen drei Monaten keine Antwort, so kann das Gericht des Wohnsitzes oder des Aufenthaltsortes das Verfahren zwecks Entmündigung nach den Gesetzen seines Staates durchführen, wenn der Grund zur Entmündigung auch nach den Gesetzen des Vertragspartners, dem diese Person angehört, gegeben ist. Die Entscheidung über die Entmündigung wird dem zuständigen Gericht des anderen Vertragspartners übersandt.

Artikel 36

In dringenden Fällen kann das Gericht des Wohnsitzes oder des Aufenthaltsortes der zu entmündigenden Person, die dem anderen Vertragspartner angehört, einstweilige Massnahmen treffen oder veranlassen, die für den Schutz dieser Person oder ihres Vermögens erforderlich sind. Die getroffenen Massnahmen werden dem Gerichte des Vertragspartners, dem diese Person angehört, mitgeteilt; sie werden aufgehoben, wenn das Gericht dieses Vertragspartners anders entscheidet.

Artikel 37

Die Bestimmungen der Artikel 34 und 35 gelten entsprechend für die Aufhebung der Entmündigung.

c) Przesyłanie dokumentów stanu cywilnego**Artykuł 38**

1. Umawiające się Strony będą przysyłały sobie wzajemnie wyciągi z akt stanu cywilnego dotyczące obywateli drugiej Strony, a obejmujące wpisy dokonywane po wejściu w życie niniejszej Umowy. Przesyłanie tych wyciągów następuje bezpłatnie co kwartał w drodze dyplomatycznej.

2. Urzędy stanu cywilnego Umawiających się Stron przysyłają do użytku urzędowego na żądanie sądów, notariatów państwowych oraz innych organów drugiej Strony bezpłatnie wyciągi z akt stanu cywilnego. Przesyłanie następuje bezpośrednio.

3. Wnioski obywateli jednej z Umawiających się Stron o sporządzenie i nadesłanie wyciągów z akt stanu cywilnego drugiej Strony mogą być kierowane bezpośrednio do urzędu stanu cywilnego drugiej Strony. Urząd ten przysyła wyciąg do przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego swego państwa na obszarze drugiej Strony celem doręczenia go wnioskodawcy za pobraniem należnych opłat.

Artykuł 39

W przypadku dokonywania przez urzędy stanu cywilnego jednej ze Stron późniejszych wzmianek bądź sprostowań, które dotyczą stanu cywilnego obywateli drugiej Strony, należy tej Stronie przesłać uwierzytelniony wyciąg z akt stanu cywilnego z dokonaną zmianą bądź sprostowaniem. Postanowienie artykułu 38 ust. 1 zdanie 2 stosuje się odpowiednio.

d) Postanowienia dotyczące prawa spadkowego**Artykuł 40****Zasada równouprawnienia**

1. Pod względem zdolności prawnej do sporządzania oraz odwoływania rozporządzeń na wypadek śmierci w stosunku do majątku położonego na obszarze drugiej Umawiającej się Strony lub praw, które mają tam być dochodzone, jak również pod względem zdolności nabywania w drodze dziedziczenia mienia lub innych uprawnień — obywatele jednej Umawiającej się Strony są zrównani z obywatelami drugiej Umawiającej się Strony, zamieszkałymi na obszarze swojego państwa. Do przejścia mienia lub innych uprawnień na te osoby mają zastosowanie te same przesłanki.

2. Poświadczenie stosunków spadkowych, w szczególności stwierdzenie praw do spadku lub zaświadczenie dla wykonawcy testamentu wydane przez właściwy organ jednej Strony stanowi dowód tych stosunków również na obszarze drugiej Strony.

Artykuł 41**Prawo właściwe**

1. Dziedziczenie po obywatelach Umawiających się Stron następuje według prawa ojczystego spadkodawcy.

2. Jeżeli prawo jednej z Umawiających się Stron, na której obszarze znajdują się przedmioty majątkowe należące do spadku, przewiduje ograniczenie w rozporządzaniu takimi przedmiotami majątkowymi również w odniesieniu do własnych obywateli, wówczas do dziedziczenia stosuje się prawo Strony, na której obszarze te przedmioty się znajdują.

c) Übersendung von Personenstandsurkunden**Artikel 38**

(1) Die Vertragspartner werden einander Auszüge aus den Personenstandsregistern übersenden, soweit es sich um die nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages vorgenommenen Eintragungen für Angehörige des anderen Vertragspartners handelt. Die Auszüge werden vierteljährlich kostenlos auf diplomatischem Wege übersandt.

(2) Die Standesämter der Vertragspartner erteilen auf Ersuchen der Gerichte, Staatlichen Notariate oder sonstigen Organe des anderen Vertragspartners kostenlos Auszüge aus den Personenstandsregistern zum amtlichen Gebrauch. Die Übersendung erfolgt im direkten Verkehr dieser Organe.

(3) Anträge von Angehörigen eines Vertragspartners auf Ausstellung und Übersendung von Auszügen aus den Personenstandsregistern des anderen Vertragspartners können unmittelbar an das zuständige Standesamt gerichtet werden. Dieses übersendet die Urkunde an die diplomatische oder konsularische Vertretung seines Staates bei dem anderen Vertragspartner. Von dort wird die Urkunde dem Antragsteller gegen Erhebung der vorgeschriebenen Gebühren zu gestellt.

Artikel 39

Nehmen die Standesämter eines Vertragspartners nachträglich Eintragungen oder Berichtigungen vor, die den Personenstand eines Angehörigen des anderen Vertragspartners betreffen, so ist dem anderen Vertragspartner ein beglaubigter Auszug aus dem Personenstandsregister mit der nachträglichen Änderung oder der Berichtigung zu übersenden. Artikel 38 Abs. 1 Satz 2 findet Anwendung.

d) Erbrechtliche Bestimmungen**Artikel 40****Grundsatz der Gleichstellung**

(1) Die Angehörigen des einen Vertragspartners sind in bezug auf die Fähigkeit, eine Verfügung von Todes wegen über das Vermögen, das sich auf dem Gebiet des anderen Vertragspartners befindet, oder über ein Recht, das dort geltend gemacht werden soll, zu errichten oder aufzuheben, sowie in bezug auf die Fähigkeit, durch Erbrecht Vermögen oder Rechte zu erwerben, den Angehörigen des anderen Vertragspartners, die auf seinem Gebiete leben, gleichgestellt. Vermögen und Rechte gehen unter den gleichen Bedingungen auf sie über wie auf die eigenen Angehörigen des anderen Vertragspartners, die auf seinem Gebiet leben.

(2) Ein Zeugnis über die erbrechtlichen Verhältnisse, insbesondere ein Erbschein oder ein Testamentsvollstreckerzeugnis, das von dem zuständigen Organ des einen Vertragspartners ausgestellt ist, beweist auch auf dem Gebiete des anderen Vertragspartners diese Tatsachen.

Artikel 41**Anzuwendendes Recht**

(1) Die Angehörigen der Vertragspartner werden nach ihrem Heimatrecht beerbt.

(2) Sieht das Recht des Vertragspartners, in dessen Gebiet sich zum Nachlass gehörende Vermögensgegenstände befinden, Beschränkungen in der Verfügung über solche Vermögensgegenstände für Inländer vor, so ist für ihre Vererbung die Rechtsordnung des Vertragspartners massgebend, in dessen Gebiet sie sich befinden.

Artykuł 42

Zdolność do dziedziczenia

Obywatele jednej z Umawiających się Stron, którzy na obszarze drugiej Strony zgłaszają roszczenia spadkowe, muszą mieć zdolność do dziedziczenia zarówno według prawa swego państwa, jak i według prawa drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 43

Dziedziczenie państwa

Jeżeli według prawa jednej z Umawiających się Stron spadek przypada państwu, wówczas ruchomości przypadają Stronie, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci, nieruchomości zaś — Stronie, na której obszarze są położone.

Artykuł 44

Rozporządzenia na wypadek śmierci

1. Formę rozporządzenia na wypadek śmierci ocenia się według prawa tej z Umawiających się Stron, której obywatelem był spadkodawca w czasie jego sporządzenia. Wystarczy jednak zachowanie prawa obowiązującego w miejscu, w którym rozporządzenie na wypadek śmierci zostało sporządzone. To samo stosuje się do odwołania rozporządzenia na wypadek śmierci.

2. Zdolność do rozporządzenia na wypadek śmierci albo do jego odwołania ocenia się według prawa tej z Umawiających się Stron, której obywatelem był spadkodawca w czasie złożenia oświadczenia woli. Według tego prawa określa się również, jakie rodzaje rozporządzeń na wypadek śmierci są dopuszczalne.

3. Prawne skutki wad woli w rozporządzeniu na wypadek śmierci ocenia się według prawa Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w czasie sporządzenia tego rozporządzenia.

Artykuł 45

Właściwość w sprawach spadkowych

1. Czynności związane z uregulowaniem spadku, które należą do organów spadkowych, podejmują niezależnie od postanowienia ust. 4 niniejszego artykułu organy spadkowe tej z Umawiających się Stron, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci.

2. W przypadku określonym w artykule 41 ust. 2 właściwe są organy spadkowe tej Umawiającej się Strony, na której obszarze znajdują się przedmioty majątkowe należące do spadku.

3. Określona w tym artykule właściwość ma odpowiednie zastosowanie do pozwów, których przedmiotem są roszczenia spadkowe.

4. Jeżeli cały spadek po obywatelu jednej z Umawiających się Stron znajduje się na obszarze drugiej Strony, wówczas na wniosek jednego ze spadkobierców lub zapisobierców w miejsce organu określonego w ust. 1 wstępuje właściwy organ spadkowy drugiej Strony, jeżeli na to godzą się wszyscy spadkobiercy.

Artykuł 46

Zawiadamianie o wypadkach śmierci

1. Jeżeli na obszarze jednej z Umawiających się Stron umrze obywatel drugiej Umawiającej się Strony, wówczas

Artikel 42

Erbfähigkeit

Angehörige des einen Vertragspartners, die im Gebiet des anderen Vertragspartners erbrechtliche Ansprüche erheben, müssen sowohl nach dem Recht des anderen Vertragspartners als auch nach ihrem Heimatrecht erbfähig sein.

Artikel 43

Erbrecht des Staates

Soweit nach den Gesetzen der Vertragspartner ein Nachlass dem Staat zufällt, fällt der bewegliche Nachlass dem Staat zu, dessen Angehöriger der Erblasser zum Zeitpunkt des Todes ist, der unbewegliche Nachlass aber dem Staat, auf dessen Gebiet er liegt.

Artikel 44

Verfügungen von Todes wegen

(1) Die Form für die Errichtung einer Verfügung von Todes wegen bestimmt sich nach dem Recht des Vertragspartners, dem der Erblasser zur Zeit der Errichtung angehört. Es genügt jedoch die Beobachtung der Gesetze des Ortes, an dem die Verfügung errichtet wird. Das gleiche gilt für die Aufhebung einer Verfügung von Todes wegen.

(2) Die Fähigkeit zur Errichtung oder Aufhebung einer Verfügung von Todes wegen bestimmt sich nach dem Recht des Vertragspartners, dem der Erblasser zur Zeit der Willenserklärung angehört. Nach diesem Recht bestimmt es sich auch, welche Arten von Verfügungen von Todes wegen zulässig sind.

(3) Die rechtliche Wirkung von Willensmängeln auf Verfügungen von Todes wegen bestimmt sich nach dem Recht des Vertragspartners, dem der Erblasser zur Zeit der Errichtung der Verfügung angehört hat.

Artikel 45

Zuständigkeit in Nachlasssachen

(1) Die Verrichtungen, die bei der Regelung eines Nachlasses den Nachlassorganen obliegen, werden unbeschadet der Bestimmung des Abs. 4 von den Nachlassorganen des Vertragspartners vorgenommen, dem der Erblasser zur Zeit seines Todes angehört hat.

(2) Im Falle des Artikels 41 Abs. 2 sind die Nachlassorgane des Vertragspartners zuständig, in dem sich die zum Nachlass gehörenden Vermögensgegenstände befinden.

(3) Die in diesem Artikel bestimmten Zuständigkeiten gelten entsprechend auch für Klagen, die erbrechtliche Ansprüche zum Gegenstand haben.

(4) Befindet sich der gesamte Nachlass eines Angehörigen des einen Vertragspartners im Gebiet des anderen Vertragspartners, so tritt auf Antrag eines Erben oder Vermächtnismehmers das zuständige Nachlassorgan des anderen Vertragspartners an die Stelle des in Abs. 1 bezeichneten Nachlassorgans, wenn sämtliche Erben einverstanden sind.

Artikel 46

Mitteilung von Todesfällen

(1) Stirbt im Gebiet eines Vertragspartners ein Angehöriger des anderen Vertragspartners, so hat die Ortsbehörde

władza miejscowa zawiadamia niezwłocznie o tym wypadku śmierci władze dyplomatyczne lub konsularne drugiej Strony i komunikuje, co jej wiadomo o spadkobiercach i ich miejscu zamieszkania lub pobytu, o rozmiarach i wartości spadku, jak i co do istnienia rozporządzenia na wypadek śmierci.

2. Jeżeli przedstawicielstwo dyplomatyczne lub konsularne otrzyma wcześniej wiadomość o wypadku śmierci, ma ono obowiązek zawiadomić właściwy organ spadkowy celem zabezpieczenia spadku.

Artykuł 47

Uprawnienia władz dyplomatycznych lub konsularnych do zastępstwa

1. Władze dyplomatyczne lub konsularne są uprawnione bez szczególnego pełnomocnictwa do zastępowania obywateli ich państwa w każdym postępowaniu spadkowym na obszarze drugiej Strony przed organami tej Strony, jeżeli obywatele ci nie biorą udziału w postępowaniu i nie ustanowili pełnomocnika.

2. W przypadku śmierci w czasie podróży na obszarze jednej z Umawiających się Stron obywatela drugiej Strony, który na tym obszarze nie miał miejsca zamieszkania ani pobytu, należy rzeczy znajdujące się przy zmarłym niezwłocznie przekazać władzy konsularnej lub dyplomatycznej.

Artykuł 48

Otwarcie testamentu

Do otwarcia i ogłoszenia rozporządzenia na wypadek śmierci właściwy jest organ spadkowy tej z Umawiających się Stron, w której posiadaniu to rozporządzenie się znajduje. Jeżeli spadkodawca zamieszkiwał na obszarze drugiej Strony, wówczas należy właściwemu organowi spadkowemu przesłać odpis rozporządzenia na wypadek śmierci oraz protokół o stanie tego rozporządzenia i jego treści, ewentualnie również o jego otwarciu i ogłoszeniu; na żądanie należy przesłać również oryginalny dokument.

Artykuł 49

Zarządzenia dotyczące zabezpieczenia spadku

1. Organy spadkowe Umawiających się Stron mają obowiązek wydawać zgodnie ze swoim prawem wszelkie zarządzenia konieczne do zabezpieczenia lub zarządu znajdującego się na ich obszarze spadku, pozostałego po obywatelu drugiej Umawiającej się Strony. Miejscowo właściwy jest organ spadkowy, w którego okręgu znajduje się majątek spadkowy w całości lub w znacznej części.

2. O zarządzeniach wymienionych w ust. 1 należy niezwłocznie zawiadomić przedstawicielstwo dyplomatyczne lub konsularne drugiej Umawiającej się Strony, które może współdziałać przy podejmowaniu tych zarządzeń bezpośrednio lub przez pełnomocników. Na wniosek przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego zarządzenia podjęte zgodnie z ust. 1 albo inne konieczne zarządzenia mogą być zmienione, odroczone lub uchylone.

3. Na wniosek organu spadkowego drugiej Umawiającej się Strony (artykuł 45 ust. 1) zarządzenia podjęte zgodnie z ust. 1 podlegają uchyleniu.

der diplomatischen oder konsularischen Vertretung des anderen Vertragspartners von dem Todesfall unverzüglich Kenntnis zu geben und ihr mitzuteilen, was über die Erben und ihren Wohnsitz oder Aufenthalt, über Umfang und Wert des Nachlasses sowie über das Vorhandensein einer Verfügung von Todes wegen bekannt ist.

(2) Erhält die diplomatische oder konsularische Vertretung zuerst von dem Todesfall Kenntnis, so hat sie zur Sicherung des Nachlasses das zuständige Nachlassorgan zu benachrichtigen.

Artikel 47

Vertretungsbefugnis der diplomatischen oder konsularischen Vertretung

(1) In allen Nachlasssachen, die im Gebiet eines Vertragspartners vorliegen, ist die diplomatische oder konsularische Vertretung ohne besondere Vollmacht ermächtigt, vor den Organen des Vertragspartners ihre Staatsangehörigen zu vertreten, sofern sie an dem Verfahren nicht teilnehmen und keinen anderen Bevollmächtigten ernannt haben.

(2) Stirbt ein Angehöriger des einen Vertragspartner auf der Reise im Gebiet des anderen Vertragspartners, ohne dort einen Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt gehabt zu haben, so sollen die von ihm mitgeführten Sachen ohne weiteres der diplomatischen oder konsularischen Vertretung zur Verfügung gestellt werden.

Artikel 48

Testamentseröffnung

Für die Eröffnung und Verkündung einer Verfügung von Todes wegen ist das Nachlassorgan des Vertragspartners zuständig, in dessen Gebiet sich die Verfügung befindet. Ist der Erblasser im Gebiet des anderen Vertragspartners wohnhaft gewesen, so ist dem zuständigen Nachlassorgan eine Abschrift der Verfügung von Todes wegen und ein Protokoll über ihren Zustand und Inhalt, gegebenenfalls auch über ihre Eröffnung und Verkündung zu übersenden; auf Verlangen ist auch die Originalurkunde zu übersenden.

Artikel 49

Sicherungsmassnahmen

(1) Die Nachlassorgane der Vertragspartner haben nach ihrem Recht die Massnahmen zu treffen, die zur Sicherung oder Verwaltung des in ihrem Staat befindlichen Nachlasses eines Angehörigen des anderen Vertragspartners erforderlich sind. Örtlich zuständig ist das Nachlassorgan, in dessen Bezirk sich der Nachlass ganz oder zum überwiegenden Teil befindet.

(2) Die diplomatische oder konsularische Vertretung ist von den nach Abs. 1 getroffenen Massnahmen unverzüglich zu verständigen; sie kann bei diesen Massnahmen selbst oder durch Bevollmächtigte mitwirken. Die nach Abs. 1 getroffenen oder die sonst erforderlichen Massnahmen können auf Antrag der diplomatischen oder konsularischen Vertretung geändert, aufgeschoben oder aufgehoben werden.

(3) Auf Ersuchen des heimatischen Nachlassorgans (Artikel 45 Abs. 1) müssen die nach Abs. 1 getroffenen Massnahmen aufgehoben werden.

Artykuł 50

Wydanie spadku

1. Rzeczy ruchome należące do spadku albo sumy osiągnięte ze sprzedaży ruchomości lub nieruchomości spadkowych, przypadające spadkobiercom przebywającym na obszarze drugiej Umawiającej się Strony po przeprowadzeniu postępowania spadkowego, postępowania o stwierdzenie praw do spadku oraz postępowania działowego — należy wydać przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub konsularnemu tej Strony.

2. Organ spadkowy zarządza wydanie spadku przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub konsularnemu wówczas, gdy:

- a) na skutek wezwania wierzycieli do zgłoszenia roszczeń wierzyciele w terminie trzech miesięcy od chwili wezwania nie zgłosili się, a w razie zgłoszenia się — wierzytelności zostały zaspokojone lub należycie zabezpieczone;
- b) wszystkie podatki i inne daniny publiczne przypadające od spadku i spadkodawcy zostały zapłacone lub zabezpieczone;
- c) właściwe organy wydały przewidziane zezwolenia na wywóz przedmiotów spadkowych; przekazanie sum pieniężnych odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami dewizowymi.

e) *Uznawanie orzeczeń i egzekucja*

Artykuł 51

Uznawanie orzeczeń w sprawach niemajątkowych

Prawomocne orzeczenia sądów jednej z Umawiających się Stron w sprawach niemajątkowych są prawnie skuteczne na obszarze drugiej Umawiającej się Strony bez przeprowadzania postępowania o uznanie, jeżeli w chwili uprawomocnienia się orzeczenia jedna ze stron procesowych była obywatelem państwa, którego sąd wydał orzeczenie, a żaden z sądów drugiej Strony wcześniej nie orzekł prawomocnie w tej sprawie ani też nie był wyłącznie właściwy według postanowień niniejszej Umowy.

Uznawanie orzeczeń w sprawach majątkowych

Artykuł 52

Wydane na obszarze jednej z Umawiających się Stron prawomocne orzeczenia w sprawach cywilnych i rodzinnych odnoszące się do roszczeń majątkowych będą uznawane na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli wydane zostały po wejściu w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 53

1. Z prawomocnymi orzeczeniami w rozumieniu artykułu 52 zrównane są orzeczenia sądów polubownych oraz zawarte przed tymi sądami ugody, jeżeli co najmniej jeden z uczestników postępowania był osobą prawną mającą swoją siedzibę na obszarze jednej z Umawiających się Stron.

2. Prawomocnymi orzeczeniami w rozumieniu artykułu 52 są również orzeczenia sądów karnych w części dotyczącej roszczeń cywilnoprawnych przypadających pokrzywdzonemu.

Artikel 50

Herausgabe des Nachlasses

(1) Fällt der bewegliche Nachlass oder der aus dem Verkauf von beweglichen oder unbeweglichen Nachlassgegenständen erzielte Erlös nach Durchführung des Nachlass-(Erbscheins-, Erbauseinandersetzung-) verfahrens an Erben, die sich im Gebiet des anderen Vertragspartners aufhalten, so ist der Nachlass oder Erlös an die diplomatische oder konsularische Vertretung dieses Staates auszuhändigen.

(2) Das Nachlassorgan ordnet die Aushändigung des Nachlasses an die diplomatische oder konsularische Vertretung an, wenn:

- a) die Gläubiger binnen drei Monaten nach Erlass einer öffentlichen Aufforderung ihre Forderungen nicht angemeldet haben oder im Falle der Anmeldung diese Forderungen bezahlt oder sichergestellt worden sind;
- b) sämtliche Abgaben von Todes wegen sowie sonstige von dem Erblasser geschuldete Abgaben bezahlt oder sichergestellt worden sind;
- c) die zuständigen Organe die etwa vorgeschriebene Genehmigung zur Ausfuhr der Nachlassgegenstände erteilt haben. Eine Überweisung von Geldbeträgen erfolgt nach den hierfür geltenden devisarechtlichen Bestimmungen.

e) *Anerkennung von Entscheidungen und Zwangsvollstreckung*

Artikel 51

Anerkennung von nichtvermögensrechtlichen Entscheidungen

Rechtskräftige Entscheidungen von Gerichten des einen Vertragspartners in nichtvermögensrechtlichen Angelegenheiten sind in dem Gebiet des anderen Vertragspartners ohne Anerkennungsverfahren wirksam, wenn bei Eintritt der Rechtskraft der Entscheidung eine der Parteien dem Staate des erkennenden Gerichts angehört und kein Gericht des anderen Vertragspartners schon vorher in der Sache rechtskräftig entschieden hat oder nach diesem Verträge ausschliesslich zuständig ist.

Anerkennung von vermögensrechtlichen Entscheidungen

Artikel 52

Die auf dem Gebiet eines Vertragspartners erlassenen rechtskräftigen Entscheidungen in Zivil- und Familiensachen über vermögensrechtliche Ansprüche werden im Gebiet des anderen Vertragspartners anerkannt, soweit es sich um Entscheidungen handelt, die nach dem Inkrafttreten dieses Vertrages ergangen sind.

Artikel 53

(1) Den rechtskräftigen Entscheidungen im Sinne des Artikels 52 sind Entscheidungen von Schiedsgerichten sowie vor diesen Gerichten abgeschlossene Vergleiche gleichgestellt, wenn mindestens eine der Parteien des Verfahrens eine juristische Person war, die ihren Sitz im Gebiet eines der Vertragspartner hat.

(2) Als rechtskräftige Entscheidung im Sinne des Artikels 52 werden auch Entscheidungen d.s. Gerichts für Strafsachen über zivilrechtliche Ansprüche des Geschädigten angesehen.

Wykonanie orzeczeń

Artykuł 54

1. Orzeczenia sądów jednej z Umawiających się Stron, które w myśl artykułu 52 podlegają uznaniu na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, będą na wniosek wierzyciela zaopatrzone klauzulą wykonalności przez właściwy sąd drugiej Strony.

2. Ugody sądowe i dokumenty podlegające wykonaniu są zrównane z orzeczeniami sądowymi. Orzeczenia sądów polubownych, jak również zawarte przed nimi ugody są zrównane z orzeczeniami i ugodami zawartymi przed krajowymi sądami polubownymi.

3. Do nadania klauzuli wykonalności i do egzekucji stosuje się przepisy tej z Umawiających się Stron, na której obszarze toczą się te postępowania.

Artykuł 55

1. O wniosku o nadanie klauzuli wykonalności orzeka sąd tej Umawiającej się Strony, w którego okręgu dłużnik ma swoje miejsce zamieszkania albo w którym ma być prowadzona egzekucja.

2. Wniosek należy złożyć do sądu, który orzekł w sprawie jako sąd pierwszej instancji, albo do sądu drugiej Umawiającej się Strony, właściwego do merytorycznego załatwienia. Sąd, który orzekł w pierwszej instancji, skieruje złożony mu wniosek do sądu drugiej Umawiającej się Strony, właściwego do merytorycznego załatwienia.

Artykuł 56

1. Do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności należy dołączyć:

- a) wypis sentencji orzeczenia z potwierdzeniem prawomocności;
- b) wypisy albo uwierzytelnione odpisy dokumentów, z których wynika, że dłużnikowi, który nie wziął udziału w postępowaniu, zostało we właściwym czasie i we właściwy sposób doręczone wezwanie lub inne urzędowe zawiadomienie o wszczęciu postępowania;
- c) uwierzytelnione tłumaczenie wniosku i dokumentów określonych w punktach a) i b).

2. Z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności można połączyć wniosek o przeprowadzenie egzekucji.

Artykuł 57

Zarzuty dłużnika

Do sądu, który orzeka w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności, dłużnik może zgłosić zarzuty przeciw dopuszczalności jej nadania i przeciw roszczeniu stwierdzonemu orzeczeniem, jeżeli to jest dopuszczalne według prawa Umawiającej się Strony, na której obszarze orzeczenie zostało wydane.

Artykuł 58

Odmowa nadania klauzuli wykonalności

Poza przypadkami wymienionymi w artykule 14 należy odmówić nadania klauzuli wykonalności, jeżeli:

Vollstreckung von Entscheidungen

Artikel 54

(1) Die Entscheidungen der Gerichte des einen Vertragspartners, die nach den Bestimmungen des Artikels 52 im Gebiet des anderen Vertragspartners anerkannt werden, sind auf Antrag des Gläubigers von dem zuständigen Gericht des anderen Vertragspartners mit der Vollstreckungsklausel zu versehen.

(2) Gerichtliche Vergleiche und vollstreckbare Urkunden werden wie gerichtliche Entscheidungen behandelt. Entscheidungen der Schiedsgerichte des anderen Vertragspartners sowie die vor ihnen abgeschlossenen Vergleiche werden ebenso behandelt wie Entscheidungen und Vergleiche inländischer Schiedsgerichte.

(3) Für die Erteilung der Vollstreckungsklausel und die Zwangsvollstreckung gelten die Vorschriften des Vertragspartners, in dessen Gebiet das Verfahren stattfindet.

Artikel 55

(1) Über den Antrag auf Erteilung der Vollstreckungsklausel entscheidet das Gericht des anderen Vertragspartners, in dessen Bezirk der Schuldner seinen Wohnsitz hat oder die Zwangsvollstreckung vorgenommen werden soll.

(2) Der Antrag ist entweder bei dem Gericht zu stellen, das die Sache in erster Instanz entschieden hat, oder bei dem für die Erledigung zuständigen Gericht des anderen Vertragspartners. Ein bei dem Gericht erster Instanz gestellter Antrag ist an das für die Erledigung zuständige Gericht des anderen Vertragspartners weiterzuleiten.

Artikel 56

(1) Dem Antrag auf Erteilung der Vollstreckungsklausel sind beizufügen:

- a) eine Ausfertigung der Entscheidung mit der Bescheinigung der Rechtskraft;
- b) die Urschriften oder beglaubigten Abschriften der Urkunden, aus denen ersichtlich ist, dass dem Schuldner, der sich nicht auf das Verfahren eingelassen hat, die Ladung oder eine andere amtliche Mitteilung über die Einleitung des Verfahrens rechtzeitig und in gehöriger Form zugestellt worden ist;
- c) beglaubigte Übersetzungen des Antrages und der unter a) und b) aufgeführten Urkunden.

(2) Mit dem Antrag auf Erteilung der Vollstreckungsklausel kann der Antrag auf Durchführung der Zwangsvollstreckung verbunden werden.

Artikel 57

Einwendungen des Schuldners

Bei dem Gericht, das über die Erteilung der Vollstreckungsklausel entscheidet, kann der Schuldner auch Einwendungen gegen ihre Zulässigkeit und gegen den in der Entscheidung festgestellten Anspruch geltend machen, soweit dies nach dem Recht des Vertragspartners zulässig ist, in dessen Gebiet die Entscheidung erlassen worden ist.

Artikel 58

Versagung der Vollstreckungsklausel

Die Erteilung der Vollstreckungsklausel ist ausser den in Artikel 14 genannten Fällen zu versagen, wenn:

- a) sądy Umawiającej się Strony, na której obszarze orzeczenie zostało wydane, nie były właściwe według prawa tej Strony, na której obszarze ma być prowadzona egzekucja;
- b) dłużnikowi, który nie brał udziału w postępowaniu, ani jego pełnomocnikowi nie zostało we właściwym czasie doręczone wezwanie albo inne urzędowe zawiadomienie o wszczęciu postępowania, albo nastąpiło to jedynie w drodze ogłoszenia publicznego lub w sposób odmienny od przewidzianego w postanowieniach niniejszej Umowy;
- c) orzeczenie jest sprzeczne z innym wcześniejszym, prawomocnym orzeczeniem w postępowaniu między tymi samymi stronami procesowymi i co do tego samego roszczenia, wydanym przez Sąd Umawiającej się Strony, na której obszarze egzekucja ma być prowadzona. Nie ma to jednak zastosowania, jeżeli orzeczenie, które ma być wykonane, zostało wydane w okolicznościach zezwalających według prawa sądu orzekającego na uwzględnienie żądania zmiany prawomocnego orzeczenia.

Wykonywanie orzeczeń o kosztach

Artykuł 59

1. Jeżeli na uczestnika postępowania, który w myśl artykułu 17 był zwolniony od zabezpieczenia kosztów albo złożenia do depozytu, zostanie prawomocnym orzeczeniem nałożony obowiązek zapłaty kosztów procesu, wówczas właściwy sąd drugiej Umawiającej się Strony nada nie pobierając kosztów klauzulę wykonalności orzeczeniu o kosztach, które należy zwrócić stronie wygrywającej.

2. Kosztami sądowymi są również koszty poświadczenia, przekładu i uwierzytelnienia zgodnie z artykułem 60.

3. Orzeczeniem w rozumieniu ust. 1 są również rozstrzygnięcia w przedmiocie ustalenia kosztów.

Artykuł 60

1. Sąd rozstrzygający w myśl artykułu 59 o nadaniu klauzuli wykonalności powinien jedynie zbadać, czy:

- a) orzeczenie, które ma być wykonane, jest zaopatrzone w poświadczenie prawomocności;
- b) dołączony został do dokumentu wymienionego w punkcie a) uwierzytelniony przekład tej części orzeczenia, która zawiera ustalenie wysokości kosztów.

2. Koszty przekładu określonego w ust. 1 punkt b) stanowią część kosztów egzekucyjnych.

Artykuł 61

1. Jeżeli chodzi o ściąganie nie zapłaconych kosztów sądowych, Sąd tej z Umawiających się stron, na której obszarze roszczenie o kosztach powstało i który rozstrzygał sprawę w pierwszej instancji, zwraca się do właściwego sądu drugiej Umawiającej się Strony o ściąganie kosztów sądowych. Sąd wezwany wszczyna egzekucję i przekazuje ściągniętą kwotę przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub konsularnemu drugiej Strony.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- a) zestawienie kosztów;

- a) die Gerichte des Vertragspartners, in dessen Gebiet die Entscheidung erlassen worden ist, nach den Gesetzen des Vertragspartners, in dessen Gebiet die Zwangsvollstreckung vorgenommen werden soll, nicht zuständig waren;
- b) der Schuldner sich auf das Verfahren nicht eingelassen hat und weder ihm noch seinem Bevollmächtigten eine Ladung oder eine sonstige amtliche Mitteilung über die Einleitung des Verfahrens rechtzeitig zugestellt worden ist oder dies lediglich im Wege der öffentlichen Zustellung oder abweichend von den in diesem Verträge enthaltenen Bestimmungen über den Rechtshilfeverkehr geschehen ist;
- c) die Entscheidung einer früher zwischen denselben Beteiligten über denselben Anspruch ergangenen rechtskräftigen Entscheidung widerspricht, die von einem Gericht des Vertragspartners erlassen worden ist, in dessen Gebiet die Zwangsvollstreckung vorgenommen werden soll. Dies gilt jedoch nicht, wenn die zu vollstreckende Entscheidung unter den Voraussetzungen erlassen worden ist, unter denen nach dem Recht des über den Antrag entscheidenden Gerichts die Abänderung einer rechtskräftigen Entscheidung verlangt werden kann.

Vollstreckung von Kostenentscheidungen

Artikel 59

(1) Wird einem Verfahrensbeteiligten, der nach Artikel 17 von der Sicherheitsleistung oder von der Hinterlegung befreit war, durch eine rechtskräftige Entscheidung die Verpflichtung zur Zahlung von gerichtlichen oder aassgerichtlichen Kosten auferlegt, so wird für die Entscheidung über die der obsiegenden Partei zu erstattenden Kosten auf Antrag durch das zuständige Gericht des anderen Vertragspartners gebührenfrei die Vollstreckungsklausel erteilt.

(2) Gerichtskosten sind auch Kosten der Bestätigung, Übersetzung und Beglaubigung gemäss Artikel 60.

(3) Entscheidungen im Sinne des Abs. 1 sind auch die Kostenfestsetzungsbeschlüsse.

Artikel 60

(1) Das nach Artikel 59 über die Erteilung der Vollstreckungsklausel entscheidende Gericht hat lediglich zu prüfen, ob

- a) die Entscheidung, aus der vollstreckt werden soll, mit der Bescheinigung der Rechtskraft versehen ist;
- b) eine beglaubigte Übersetzung des den Kostenbetrag festsetzenden Teils der Entscheidung und der Urkunden zu a) beigelegt ist.

(2) Die Kosten für die Anfertigung der in Abs. 1 b) bezeichneten Übersetzung werden als Teil der Kosten der Zwangsvollstreckung behandelt.

Artikel 61

(1) Soweit es sich um die Beitreibung offenstehender Gerichtskosten handelt, ersucht das in erster Instanz tätig gewordene Gericht des Vertragspartners, in dessen Gebiet die Kostenforderung entstanden ist, das zuständige Gericht des anderen Vertragspartners um die Beitreibung der Gerichtskosten. Dieses leitet die Zwangsvollstreckung ein und überweist den beigetriebenen Betrag an die diplomatische oder konsularische Vertretung des anderen Vertragspartners.

(2) Dem Ersuchen sind beizufügen:

- a) die Kostenrechnung,

- b) zaświadczenie o prawomocności rozstrzygnięcia będącego podstawą żądania;
 - c) uwierzytelniony przekład dokumentów określonych w punktach a) i b).
3. Przepis artykułu 60 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 62

Wydanie rzeczy

Wydanie rzeczy wierzycielowi, który ma miejsce zamieszkania na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi wywozu rzeczy lub przekazywania sum pieniężnych.

Artykuł 63

Koszty egzekucji

Do ustalenia i ściągnięcia kosztów związanych z egzekucją stosuje się przepisy, które obowiązują przy wykonywaniu orzeczeń sądów krajowych.

ROZDZIAŁ 2

POMOC PRAWNA W SPRAWACH KARNYCH

Artykuł 64

Przestępstwa uzasadniające wydanie

1. Umawiające się Strony wydają sobie wzajemnie na żądanie stosownie do postanowień niniejszej Umowy osoby, przeciw którym ma być przeprowadzone postępowanie karne albo w stosunku do których ma być wykonana kara.

2. Wydanie następuje tylko z powodu takiego czynu przestępnego, który według prawa obu Umawiających się Stron zagrożony jest karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej jeden rok, lub karą surowszą (przestępstwo ekstradycyjne).

3. Umawiające się Strony nie będą sobie wydawały obywateli własnych.

Artykuł 65

Odmowa wydania

Wydanie nie nastąpi, jeżeli:

- a) czyn przestępny popełniony został na obszarze Strony wezwanej;
- b) postępowanie karne lub wykonanie kary jest niedopuszczalne według prawa Strony wezwanej z powodu przedawnienia albo z innej przyczyny;
- c) przeciw sprawcy z powodu tego samego czynu przestępnego wydany został wyrok przez sąd Strony wezwanej bądź inne orzeczenie kończące postępowanie wydane przez sąd lub inny organ tego państwa;
- d) czyn przestępny podlega według prawa obu Stron ściganiu w trybie oskarżenia prywatnego.

- b) die Bescheinigung über die Rechtskraft der zugrunde liegenden Entscheidung,
- c) beglaubigte Übersetzungen der Urkunden zu a) und b).

(3) Die Vorschrift des Artikels 60 Abs. 2 findet Anwendung.

Artikel 62

Herausgabe von Sachen

Die Herausgabe von Sachen an einen Gläubiger, der seinen Wohnsitz im Gebiet des anderen Vertragspartners hat, erfolgt nach den für die Ausfuhr von Sachen oder für die Überweisung von Bargeldbeträgen geltenden Bestimmungen.

Artikel 63

Kosten der Zwangsvollstreckung

Für die Berechnung und Beitreibung der mit der Zwangsvollstreckung verbundenen Kosten gelten die gleichen Vorschriften wie im Falle der Vollstreckung der Entscheidung inländischer Gerichte.

2. ABSCHNITT

RECHTSHILFE IN STRAFSACHEN

Artikel 64

Auslieferungsstrafیاتen

(1) Die Vertragspartner liefern einander nach Massgabe dieses Vertrages auf Ersuchen Personen aus, gegen die eine Strafverfolgung oder eine Strafvollstreckung durchgeführt werden soll.

(2) Die Auslieferung erfolgt nur wegen solcher strafbaren Handlungen, die nach dem Recht beider Vertragspartner strafbar und mit einer Freiheitsstrafe, deren Höchstgrenze nach dem Gesetz mindestens ein Jahr beträgt, oder mit einer schwereren Strafe als Freiheitsstrafe bedroht sind (Auslieferungsstrafیات).

(3) Die Vertragspartner liefern ihre Staatsangehörigen nicht aus.

Artikel 65

Ablehnung der Auslieferung

Die Auslieferung erfolgt nicht, wenn

- a) die strafbare Handlung im Gebiet des ersuchten Vertragspartners begangen ist;
- b) die Strafverfolgung oder Strafvollstreckung nach dem Recht des ersuchten Vertragspartners wegen Verjährung oder aus einem anderen Grunde unzulässig sein würde;
- c) gegen den Täter wegen derselben strafbaren Handlung bereits ein Urteil oder eine andere das Verfahren abschliessende Entscheidung eines Gerichtes oder eines anderen Organs des ersuchten Vertragspartners ergangen ist;
- d) die strafbare Handlung nach dem Recht der beiden Vertragspartner im Wege der Privatklage verfolgt wird.

Artykuł 66

Przejęcie ścigania

1. Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się na wniosek drugiej Umawiającej się Strony wszcząć postępowanie karne według własnego prawa przeciw swoim obywatelom, jeżeli dopuścili się na obszarze drugiej Umawiającej się Strony czynu przestępnego uzasadniającego wydanie.

2. Wniosek o wszczęcie postępowania kieruje Minister Sprawiedliwości lub Generalny Prokurator jednej Umawiającej się Strony do Ministra Sprawiedliwości albo Generalnego Prokuratora drugiej Strony. Do wniosku należy dołączyć wszelkie posiadane przedmioty stanowiące dowód popełnienia czynu przestępnego.

3. Strona wezwana obowiązana jest zawiadomić o wyniku postępowania Stronę wzywającą. Jeżeli został wydany prawomocny wyrok, należy do zawiadomienia dołączyć jego odpis.

Artykuł 67

Sposób porozumiewania się

W sprawach o wydanie Ministrowie Sprawiedliwości i Generalni Prokuratorzy porozumiewają się bezpośrednio w ramach swej właściwości.

Artykuł 68

Wnioski o wydanie

1. Do wniosku o wydanie należy dołączyć:

a) do wniosku o wydanie celem wykonania kary — odpis wyroku z uzasadnieniem zaopatrzonej w zaświadczenie prawomocności;

b) do innych wniosków — uwierzytelniony odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu oraz opis przestępstwa z przedstawieniem okoliczności faktycznych i przytoczeniem treści odpowiednich przepisów prawnych.

Przy przestępstwach przeciwko mieniu należy ponadto podać wysokość powstałej bądź mogącej powstać szkody spowodowanej czynem przestępnym.

2. Do wniosku o wydanie należy w miarę możliwości dołączyć opis osoby, która ma być wydana, dane o jej stosunkach osobistych i obywatelstwie oraz o miejscu pobytu, jak również fotografię i odciski palców.

3. Strona wzywająca nie ma obowiązku przedłożenia Stronie wezwanej łącznie z wnioskiem dowodów winy osoby, której wydania się domaga.

Artykuł 69

Uzupełnienie wniosku o wydanie

1. Strona wezwana może żądać uzupełnień, jeżeli nadesłany materiał dowodowy nie jest wystarczający do zbadania zasadności wniosku o wydanie. W tym celu może ona wyznaczyć Stronie wzywającej odpowiedni termin nie dłuższy niż dwa miesiące. Na uzasadniony wniosek termin ten może być przedłużony.

Artikel 66

Übernahme der Strafverfolgung

(1) Jeder Vertragspartner verpflichtet sich, auf Ersuchen des anderen Vertragspartners die Strafverfolgung nach den eigenen Gesetzen gegen seine Staatsangehörigen einzuleiten, wenn diese auf dem Gebiet des anderen Vertragspartners eine Auslieferungsstraftat begangen haben.

(2) Das Ersuchen um Strafverfolgung wird von dem Minister der Justiz oder dem Generalstaatsanwalt des einen Vertragspartners an den Minister der Justiz oder den Generalstaatsanwalt des anderen Vertragspartners gerichtet. Dem Ersuchen werden alle Beweisgegenstände beigelegt, die über die strafbare Handlung zur Verfügung stehen.

(3) Der ersuchte Vertragspartner ist verpflichtet, den ersuchenden Vertragspartner von dem Ausgang des Verfahrens zu benachrichtigen. Ist ein Urteil ergangen, so ist der Benachrichtigung eine Abschrift dieses Urteils beizufügen.

Artikel 67

Art des Verkehrs

In Auslieferungssachen verkehren die Minister der Justiz und Generalstaatsanwälte der Vertragspartner unmittelbar miteinander im Rahmen ihrer Zuständigkeit.

Artikel 68

Auslieferungersuchen

(1) Dem Ersuchen um Auslieferung sind beizufügen:

a) bei einem Ersuchen um Auslieferung zur Strafvollstreckung eine Ausfertigung des Urteils mit Begründung und mit der Bestätigung, dass es rechtskräftig geworden ist;

b) bei anderen Ersuchen eine beglaubigte Abschrift des Haftbefehls und die Beschreibung der strafbaren Handlung unter Darlegung des Sachverhalts und der Wortlaut der entsprechenden gesetzlichen Bestimmungen. Bei strafbaren Handlungen gegen das Vermögen ist ausserdem die Höhe des durch die strafbare Handlung entstandenen oder zu erwartenden Schadens anzugeben.

(2) Nach Möglichkeit sind dem Ersuchen auf Auslieferung eine Beschreibung des Auszuliefernden, Angaben über seine persönlichen Verhältnisse, seine Staatsangehörigkeit und seinen Aufenthaltsort sowie seine Fotografie und Fingerabdrücke beizufügen.

(3) Der ersuchende Vertragspartner ist nicht verpflichtet, dem Ersuchen Beweise für die Schuld der angeforderten Person beizufügen.

Artikel 69

Ergänzung des Auslieferungersuchens

(1) Reichen die übersandten Unterlagen zur Prüfung des Auslieferungersuchens nicht aus, so kann der ersuchte Vertragspartner deren Ergänzung verlangen. Er kann dem ersuchenden Vertragspartner hierfür eine angemessene Frist setzen, die nicht mehr als zwei Monate betragen soll. Auf entsprechendes Ersuchen kann die Frist verlängert werden.

2. Jeżeli Strona wzywająca nie nadesłała w wyznaczonym terminie wyjaśnień koniecznych do uzupełnienia wniosku, Strona wezwana może zwolnić z aresztu osobę, której wniosek o wydanie dotyczy.

Areszt ekstradycyjny

Artykuł 70

Po otrzymaniu wniosku o wydanie Strona wezwana niezwłocznie podejmuje środki celem aresztowania osoby, której dotyczy wniosek o wydanie.

Artykuł 71

1. Jeszcze przed wpływieniem wniosku o wydanie należy zastosować tymczasowy areszt wobec osoby, o której aresztowanie z powołaniem się na nakaz aresztowania, prawomocny wyrok albo inne sądowe orzeczenie wystąpiono, zapowiadając jednocześnie nadesłanie wniosku o wydanie. Właściwe sądy lub inne organy mogą zgłaszać wnioski o tymczasowe aresztowanie bezpośrednio przez pocztę, telefonicznie, telefonicznie albo drogą radiową.

2. Osoba, co do której istnieje poważne podejrzenie, że popełniła na obszarze drugiej Strony czyn przestępny uzasadniający jej wydanie, może być aresztowana również bez wystąpienia o aresztowanie, o którym mowa w ust. 1.

3. O aresztowaniu (ust. 1 i 2) należy niezwłocznie powiadomić drugą Umawiającą się Stronę.

Artykuł 72

1. W przypadku określonym w artykule 71 ust. 1 może nastąpić zwolnienie z aresztu, jeżeli w okresie dwóch miesięcy od wysłania zawiadomienia nie wpłynę wniosek o wydanie.

2. W przypadku przewidzianym w artykule 71 ust. 2 może nastąpić uchylenie aresztu tymczasowego, jeżeli w ciągu jednego miesiąca od wysłania zawiadomienia o aresztowaniu nie wpłynę wniosek określony w artykule 71 ust. 1.

Artykuł 73

Odroczenie wydania

Jeżeli osoba, której dotyczy wniosek o wydanie, jest ścigana przez sąd lub prokuraturę Strony wezwanej z powodu innego czynu przestępnego albo została przez sąd tej Strony skazana za inny czyn przestępny, wówczas przy rozstrzygnięciu wniosku o wydanie można postanowić, że wydanie nastąpi dopiero po ukończeniu postępowania bądź po odbyciu lub darowaniu kary.

Artykuł 74

Wydanie czasowe

1. W przypadku określonym w artykule 73 może na wniosek nastąpić czasowe wydanie, jeżeli z powodu odroczenia wydania nastąpiłoby przedawnienie lub zachodziłoby niebezpieczeństwo, że przeprowadzenie postępowania karnego będzie poważnie utrudnione.

2. Osoba wydana czasowo zostanie przekazana z powrotem Stronie wezwanej po przeprowadzeniu postępowania karnego, które stanowiło podstawę czasowego wydania.

(2) Gibt der ersuchende Vertragspartner innerhalb der ihm gesetzten Frist die zur Ergänzung des Ersuchens erforderlichen Erklärungen nicht ab, so kann der ersuchte Staat die Person, um deren Auslieferung ersucht wird, aus der Haft entlassen.

Auslieferungshaft

Artikel 70

Geht ein Auslieferungersuchen ein, so hat der ersuchte Vertragspartner unverzüglich Massnahmen zur Verhaftung der Person zu treffen, um deren Auslieferung ersucht wird.

Artikel 71

(1) Schon vor Eingang des Auslieferungersuchens sind Personen in Haft zu nehmen, um deren Verhaftung unter Berufung auf einen Haftbefehl, ein rechtskräftiges Urteil oder eine entsprechende andere gerichtliche Entscheidung und unter gleichzeitiger Ankündigung des Auslieferungersuchens ersucht wird. Das Ersuchen um Verhaftung kann von den zuständigen Gerichten oder den sonstigen staatlichen Organen unmittelbar auf dem Postwege, telegrafisch, telefonisch oder durch Funkspruch gestellt werden.

(2) Auch ohne ein Ersuchen nach Abs. 1 kann in Haft genommen werden, wer dringend verdächtig ist, in dem Gebiet des anderen Vertragspartners eine Auslieferungstraftat begangen zu haben.

(3) Von der Verhaftung (Abs. 1 und 2) ist der andere Vertragspartner unverzüglich zu benachrichtigen.

Artikel 72

(1) Im Falle des Artikels 71 Abs. 1 kann die Haftentlassung angeordnet werden, wenn nicht innerhalb zweier Monate nach Absendung der Benachrichtigung ein ordnungsgemäss ausgefertigtes Ersuchen um Auslieferung eingeht.

(2) Im Falle des Artikels 71 Abs. 2 kann die Haftentlassung angeordnet werden, wenn nicht innerhalb eines Monats nach der Absendung der Benachrichtigung von der Verhaftung ein Ersuchen nach Artikel 71 Abs. 1 eingeht.

Artikel 73

Aussetzung der Auslieferung

Wird die Person, um deren Auslieferung ersucht worden ist, von einem Gericht oder einer Staatsanwaltschaft des ersuchten Vertragspartners wegen einer anderen strafbaren Handlung verfolgt, oder ist sie von einem Gericht dieses Staates wegen einer anderen strafbaren Handlung verurteilt worden, so kann bei der Entscheidung über das Auslieferungersuchen angeordnet werden, dass die Auslieferung erst nach Beendigung des Verfahrens oder nach Verbüßung oder Erlass der Strafe erfolgt.

Artikel 74

Auslieferung auf Zeit

(1) Im Falle des Artikels 73 kann auf Ersuchen eine zeitweilige Auslieferung erfolgen, wenn durch die Aussetzung der Auslieferung eine Verjährung oder eine erhebliche Gefährdung der Strafverfolgung eintreten würde.

(2) Die auf Zeit ausgelieferte Person wird nach Durchführung der Strafverfolgung, wegen der sie ausgeliefert wurde, wieder zurückgeführt.

Artykuł 75

Zbieg wniosków o wydanie

W przypadku zgłoszenia wniosków o wydanie przez kilka państw Strona wezwana rozstrzygnie, który z tych wniosków należy uwzględnić.

Artykuł 76

Zasada specjalności

1. Osoba wydana nie może być bez zgody Strony wezwanej ścigana, skazana albo wydana trzeciemu państwu w związku z innym czynem przestępnym popełnionym przed wydaniem, jeżeli ono nie nastąpiło z powodu tego czynu. Nie można odmówić zgody, jeżeli Strona wezwana byłaby z powodu tego czynu przestępnego obowiązana do wydania na podstawie niniejszej Umowy.

2. Zgoda określona w ust. 1 jest zbędna, jeżeli osoba wydana nie opuści obszaru Strony wzywającej lub na obszar ten powróci w ciągu miesiąca od ukończenia postępowania karnego, a w przypadku skazania — w ciągu miesiąca od odbycia lub darowania kary. Do okresu tego nie wlicza się czasu, w którym osoba wydana bez swej winy nie mogła opuścić obszaru Strony wzywającej.

3. Zgoda Strony wezwanej nie jest wymagana, gdy osoba wydana złoży przed sądem oświadczenie, że zgadza się na przeprowadzenie postępowania karnego. Należy wówczas przesłać Stronie wezwanej wierzytelny odpis protokołu zawierającego to oświadczenie.

Artykuł 77

Wydanie

Strona wezwana obowiązana jest zawiadomić Stronę wzywającą o czasie i miejscu wydania. Osobę, która ma być wydana, można zwolnić z aresztu, jeżeli Strona wzywająca nie przejmie jej w ciągu miesiąca od wystania tego zawiadomienia.

Artykuł 78

Ponowne wydanie

Jeżeli osoba wydana uchyli się od postępowania karnego i powróci na obszar Strony wezwanej, należy ją na wniosek ponownie aresztować i wydać, przy czym zbędne jest dołączenie do takiego wniosku dalszych materiałów dowodowych.

Artykuł 79

Tranzyt

1. Każda z Umawiających się Stron powinna na wniosek drugiej Umawiającej się Strony dokonać przewozu przez swój obszar tych osób, które inne państwo zamierza wydać drugiej Stronie. Zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli według postanowień niniejszej Umowy nie powstałby obowiązek wydania.

2. Wniosek określony w ust. 1 należy zgłosić i załatwić na zasadach przewidzianych dla wniosków o wydanie.

Artikel 75

Mehrheit von Auslieferungsersuchen

Liegen Auslieferungsersuchen mehrerer Staaten vor; so entscheidet der ersuchte Vertragspartner darüber, welchem Ersuchen entsprochen wird.

Artikel 76

Grundsatz der Spezialität

(1) Der Ausgelieferte darf ohne Zustimmung des ersuchten Vertragspartners nicht wegen einer vor der Auslieferung begangenen Tat, wegen der die Auslieferung nicht erfolgt ist, verfolgt, bestraft oder einem dritten Staat ausgeliefert werden. Die Zustimmung darf nicht versagt werden, wenn der ersuchte Vertragspartner zur Auslieferung wegen der Tat auf Grund dieses Vertrages verpflichtet ist.

(2) Die Zustimmung nach Abs. 1 ist nicht erforderlich, wenn der Ausgelieferte innerhalb eines Monats nach Beendigung des Strafverfahrens, und im Falle der Verurteilung nach Beendigung der Vollstreckung oder des Erlasses der Strafe, das Gebiet des ersuchenden Vertragspartners nicht verlässt oder wenn er dorthin zurückkehrt. In diese Frist wird die Zeit nicht eingerechnet, in der der Ausgelieferte ohne sein Verschulden am Verlassen des Gebietes des ersuchenden Vertragspartners verhindert ist.

(3) Einer Zustimmung des ersuchten Vertragspartners bedarf es nicht, wenn der Ausgelieferte vor Gericht sein Einverständnis mit der Durchführung des Strafverfahrens erklärt. In diesem Fall ist dem ersuchten Vertragspartner eine beglaubigte Abschrift des Protokolls zu übersenden, das die Erklärung des Einverständnisses enthält.

Artikel 77

Übergabe

Der ersuchte Vertragspartner ist verpflichtet, dem ersuchenden Vertragspartner den Ort und die Zeit der Auslieferung bekanntzugeben. Übernimmt der ersuchende Vertragspartner die auszuliefernde Person nicht innerhalb eines Monats nach Absendung der die Bekanntgabe enthaltenden Benachrichtigung, so kann diese aus der Haft entlassen werden.

Artikel 78

Wiederholte Auslieferung

Entzieht sich der Ausgelieferte der Strafverfolgung und begibt er sich wieder in das Gebiet des ersuchten Vertragspartners, so ist er auf Ersuchen zu verhaften und auszuliefern, ohne dass es der Vorlage weiterer Unterlagen bedarf.

Artikel 79

Durchleitung

(1) Jeder Vertragspartner hat auf Ersuchen des anderen Vertragspartners den Transport solcher Personen durch sein Gebiet vorzunehmen, die ein dritter Staat dem anderen Vertragspartner ausliefern will. Das gilt nicht, wenn nach den Bestimmungen dieses Vertrages keine Auslieferungspflicht bestehen würde.

(2) Ein Ersuchen nach Abs. 1 ist wie ein Auslieferungsersuchen zu stellen und zu behandeln.

Artykuł 80

Zawiadomienie o wynikach postępowania karnego

Strona wzywająca zawiadamia Stronę wezwaną o wyniku postępowania karnego przeprowadzonego przeciwko osobie wydanej. Jeżeli przeciwko tej osobie zapadł prawomocny wyrok, należy przesłać jego odpis. Dotyczy to również przypadków określonych w artykule 76 niniejszej Umowy.

Artykuł 81

Wyjątki od obowiązku udzielenia pomocy prawnej

Poza przypadkami przewidzianymi w artykule 14 nie ma obowiązku udzielenia pomocy prawnej w sprawach karnych również wówczas, gdy:

- a) przedmiotem postępowania karnego jest czyn przestępny nie uzasadniający obowiązku wydania;
- b) załatwienie wniosku nie należy do właściwości sądu lub prokuratury Strony wezwanej.

Artykuł 82

Czasowe przekazanie osób pozbawionych wolności

1. W przypadku wezwania świadków lub biegłych, pozbawionych wolności na obszarze Strony wezwanej, Minister Sprawiedliwości lub Generalny Prokurator tej Strony może zarządzić przewiezienie tych osób na obszar Strony wzywającej pod warunkiem, że będą one nadal pozbawione wolności i po przesłuchaniu niezwłocznie zostaną z powrotem przekazane.

2. Jeżeli zachodzi potrzeba przesłuchania przez organy Strony wzywającej w charakterze świadków lub biegłych osób pozbawionych wolności na obszarze innego państwa, Minister Sprawiedliwości albo Generalny Prokurator Strony wezwanej udzieli zezwolenia na przewóz tych osób tam i z powrotem przez obszar państwa wezwanego, jeżeli udzielone zostało zapewnienie określone w artykule 7.

Artykuł 83

Wydawanie przedmiotów

1. Obie Umawiające się Strony wydają sobie na wniosek:

- a) przedmioty uzyskane przez przestępstwo, które uzasadnia wydanie;
- b) przedmioty, przeciwko którym skierowane było przestępstwo uzasadniające wydanie;
- c) przedmioty, które mogą służyć jako dowody w postępowaniu karnym, z tym że wydanie tych przedmiotów następuje także i wtedy, gdy wydanie sprawy nie może nastąpić z powodu śmierci, ucieczki lub z innych przyczyn.

2. Jeżeli przedmioty, o których wydanie zwrócono się, potrzebne są jako środki dowodowe w postępowaniu karnym również sądom lub prokuratorom Strony wezwanej, można odroczyć wydanie tych przedmiotów aż do ukończenia tego postępowania.

3. Prawa osób trzecich do przedmiotów, które należy wydać, pozostają nie naruszone. Przedmioty, co do których prawa takie istnieją, należy po ukończeniu postępowania zwrócić Stronie wezwanej celem wydania ich osobom uprawnionym.

Artikel 80

Bekanntgabe des Ergebnisses von Strafverfahren

Der ersuchende Vertragspartner hat dem ersuchten Vertragspartner das Ergebnis der Strafverfolgung gegen den Ausgelieferten bekanntzugeben. Ist gegen diesen ein rechtskräftiges Urteil ergangen, so ist eine Abschrift dieses Urteils zu übersenden. Dies gilt auch für die im Artikel 76 dieses Vertrages angeführten Fälle.

Artikel 81

Ausnahmen von der Pflicht zur Leistung der Rechtshilfe

Eine Verpflichtung zur Rechtshilfe in Strafsachen besteht ausser den in Artikel 14 genannten Fällen auch dann nicht, wenn

- a) das Strafverfahren eine strafbare Handlung betrifft, für die keine Auslieferungspflicht besteht;
- b) die Gerichte oder die Staatsanwaltschaften des ersuchten Vertragspartners für die Erledigung des Ersuchens nicht zuständig sind.

Artikel 82

Vorübergehende Überführung verhafteter Personen

(1) Werden Zeugen oder Sachverständige vorgeladen, die sich im Gebiet des ersuchten Vertragspartners in Haft befinden, so können der Minister der Justiz oder der Generalstaatsanwalt dieses Vertragspartners ihre Überführung in das Gebiet des ersuchenden Vertragspartners unter der Bedingung anordnen, dass sie in Haft gehalten und nach ihrer Vernehmung baldmöglichst zurückgeführt werden.

(2) Sollen Personen, die sich in einem dritten Staat in Haft befinden, von den Organen des ersuchenden Staates als Zeugen oder Sachverständige vernommen werden, so genehmigt der Minister der Justiz oder der Generalstaatsanwalt des ersuchten Vertragspartners den Hin- und Rücktransport durch das Gebiet seines Staates, wenn ein dem Artikel 7 entsprechender Schutz gewährleistet ist.

Artikel 83

Herausgabe von Gegenständen

(1) Die Vertragspartner geben auf Ersuchen einander heraus:

- a) Gegenstände, die durch die Auslieferungsstraftat erlangt worden sind;
- b) Gegenstände, auf die sich die Auslieferungsstraftat bezieht;
- c) Gegenstände, die als Beweismittel für ein Strafverfahren von Bedeutung sein können, und zwar auch dann, wenn die Auslieferung des Täters wegen seines Todes, seiner Flucht oder aus anderen Gründen nicht vorgenommen werden kann.

(2) Werden die Gegenstände, um deren Herausgabe ersucht wird, von einem Gericht oder einer Staatsanwaltschaft des ersuchten Vertragspartners in einem Strafverfahren als Beweismittel benötigt, so kann die Herausgabe bis zur Beendigung dieses Verfahrens ausgesetzt werden.

(3) Die Rechte Dritter an den herauszugebenden Gegenständen bleiben unberührt. Gegenstände, an denen solche Rechte bestehen, sind nach Beendigung des Verfahrens dem ersuchten Vertragspartner zur Weitergabe an den Berechtigten zurückzugeben.

Artykuł 84

Zawiadomienie o skazaniach

1. Strony zawiadamiają się wzajemnie o prawomocnych skazaniach, które sądy jednej Strony orzekły przeciwko obywatelom drugiej Strony.

2. W tym celu Ministrowie Sprawiedliwości lub Generalni Prokuratorzy obu Stron przesyłają sobie kwartalne wyiągi z rejestrów skazanych. Równocześnie należy w miarę możliwości przysłać odciski palców.

Artykuł 85

Informacje z rejestru skazanych

Na bezpośrednie zapytania sądów i prokuratur drugiej Strony należy udzielać wolnych od opłat informacji z rejestru skazanych.

C Z Ę Ś C T R Z E C I A

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 86

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie trzydziestu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, którą nastąpi w możliwie najkrótszym czasie w Berlinie.

Umowa niniejsza zawarta jest na okres pięciu lat, licząc od dnia jej wejścia w życie. Ulega ona przedłużaniu na dalsze pięcioletnie okresy, o ile żadna z Umawiających się Stron nie wypowie jej na sześć miesięcy przed upływem tego okresu.

Umowę niniejszą sporządzono w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, przy czym oba teksty mają jednakową moc obowiązującą.

Na dowód czego wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą Umowę i zaopatrzyli ją pieczęciami.

Sporządzono w Warszawie dnia 1 lutego 1957 roku.

Z upoważnienia
Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
(—) T. Rek

Z upoważnienia
Prezydenta
Niemieckiej Republiki
Demokratycznej
(—) Dr. Heinrich Toeplitz

PROTOKÓŁ KOŃCOWY

do Umowy o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych z dnia 1 lutego 1957 roku pomiędzy Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną.

Przy podpisaniu w dniu dzisiejszym Umowy o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych Pełnomocnicy Umawiających się Stron stwierdzają, co następuje.

I

Zagadnienia wykładni niniejszej Umowy, zwłaszcza pozostające w związku ze zmianami ustawodawstwa Umawia-

Artikel 84

Mitteilung von Verurteilungen

(1) Die Vertragspartner geben einander die rechtskräftigen Verurteilungen bekannt, die von den Gerichten des einen Vertragspartners gegen Angehörige des anderen Vertragspartners ausgesprochen worden sind.

(2) Die Bekanntgabe geschieht durch vierteljährliche Übersendung der Strafregisterauszüge über die Verurteilungen durch die Minister der Justiz oder die Generalstaatsanwälte der Vertragspartner. Gleichzeitig sind etwa vorhandene Fingerabdrücke zu übersenden.

Artikel 85

Auskunft aus dem Strafregister

Auf unmittelbares Ersuchen der Gerichte oder der Staatsanwaltschaften des anderen Vertragspartners sind gebührenfreie Auskünfte aus dem Strafregister zu erteilen.

D R I T T E R T E I L

SCHLUSSBESTIMMUNGEN

Artikel 86

Dieser Vertrag wird ratifiziert. Die Ratifikationsurkunden werden in kürzester Zeit in Berlin ausgetauscht. Dieser Vertrag tritt dreissig Tage nach Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft. Er bleibt fünf Jahre vom Tage des Inkrafttretens an gültig. Wenn nicht einer der Partner mindestens sechs Monate vor Ablauf dieser Frist den Vertrag kündigt, bleibt der Vertrag jeweils weitere fünf Jahre in Kraft.

Dieser Vertrag ist in zwei Urschriften in polnischer und deutscher Sprache ausgefertigt worden. Beide Texte sind gleichermassen gültig.

Zum Beweis dessen haben die Bevollmächtigten beider Vertragspartner diesen Vertrag unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Geschehen in Warschau am 1 Februar 1957.

Für den Staatsrat
der Volksrepublik Polen
(—) T. Rek

Für den Präsidenten
der Deutschen Demokratischen
Republik
(—) Dr. Heinrich Toeplitz

SCHLUSSPROTOKOLL

zum Vertrag zwischen der Volksrepublik Polen und der Deutschen Demokratischen Republik über den Rechtsverkehr in Zivil-, Familien- und Strafsachen.

I

Fragen der Auslegung dieses Vertrages, insbesondere im Zusammenhang mit Änderungen der Gesetze der Vertrags-

jących się Stron, będą wyjaśniane w drodze porozumienia między Ministrami Sprawiedliwości obu Stron.

II

Dla ułatwienia obrotu prawnego Ministrowie Sprawiedliwości oraz Generalni Prokuratorzy Umawiających się Stron przekażą sobie wzajemnie spisy sądów, prokuratur i państwowych biur notarialnych oraz będą informować się o ich zmianach.

III

Umawiające się Strony stwierdzają zgodnie, że przez „sprawy cywilne” należy również rozumieć spory przed sądami pracy oraz że sądy pracy Niemieckiej Republiki Demokratycznej są zrównane z organami wymienionymi w art. 3 ust. 1.

Niniejszy Protokół Końcowy stanowiący integralną część wyżej wymienionej Umowy został sporządzony w dwóch egzemplarzach w języku polskim i niemieckim, przy czym oba teksty mają jednakową moc obowiązującą.

Warszawa, dnia 1 lutego 1957 roku.

Z upoważnienia
Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
(—) T. Rek

Z upoważnienia
Prezydenta
Niemieckiej Republiki
Demokratycznej
(—) Dr. Heinrich Toeplitz

partner werden zwischen den Ministern der Justiz beider Vertragspartner geklärt.

II.

Zur Erleichterung des Rechtsverkehrs tauschen die Minister der Justiz und die Generalstaatsanwälte beider Vertragspartner Verzeichnisse der Gerichte, Staatsanwaltschaften und Staatlichen Notariate aus. Sie informieren sich gegenseitig über Änderungen.

III.

Die Vertragspartner sind sich darüber einig, dass unter „Zivilsachen“ auch arbeitsgerichtliche Streitigkeiten zu verstehen und die Arbeitsgerichte der Deutschen Demokratischen Republik den in Artikel 3 Abs. 1 genannten Organen gleichgestellt sind.

Dieses Schlussprotokoll, das ein wesentlicher Bestandteil des obengenannten Vertrages ist, wurde in zwei Urschriften in polnischer und deutscher Sprache, ausgefertigt, wobei beide Texte gleichermassen gültig sind.

Warschau, den 1 Februar 1957.

Für den Staatsrat
der Volksrepublik Polen
(—) T. Rek

Für den Präsidenten
der Deutschen Demokratischen
Republik
(—) Dr. Heinrich Toeplitz

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową Rada Państwa uznała ją i uznaje za słuszną, oświadcza, że jest ona przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 18 kwietnia 1957 roku.

L. S.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki

Minister Spraw Zagranicznych: w z. J. Winiewicz